

Revista

PROFEDU

NR. 7

SEPTEMBRIE 2019

www.profedu.ro

REVISTA PROFEDU

Nr. 7 /Septembrie/2019

COORDONATORI:

+ Anușa Sorescu
+ Carmen-Olimpia Gafton-Guga

REDACTOR:

+ Anușa Sorescu

FURNIZOR: ASOCIAȚIA PROFEDU

Email: + www.profedu.ro
+ office@profedu.ro
+ anusa_sorescu2008@yahoo.com

REPERE PEDAGOGICE:

+ Revista PROFEDU a fost înregistrată la Biblioteca Națională a României, a primit codul unic de identificare ISSN-2559 – 6950 și se supune prevederilor Legii Depozitului Legal – Legea 111/1995.

Cuprins

I. ARTICOLE ORIGINALE

PROLOG	4
1. Prof. Andreescu Cristina, <i>Protecția datelor și securitatea în internet</i>	5
2. Prof. înv. primar, Buleteanu Iuliana, <i>Studiu de caz</i>	8
2. Prof. înv. primar, Darie Anca, <i>Rolul literaturii pentru copii în formarea școlarului mic</i>	11
3. Prof. Andreescu Cristina, <i>Dependența de internet</i>	14
4. Prof. psihopedagog, Mușat Steliana-Vasilica, <i>Valorile morale formate în școală</i>	16
5. Prof. înv. primar – Marșavela Sîrbu Ionela, <i>Jocul didactic, modalitate eficientă de învățare și educare</i>	18
6. Prof. înv primar, Buleteanu Iuliana, <i>Învățătorul creativ și elevul creativ</i>	221
7. Prof. Dobrișan Heckl Maria Alina, <i>Competențe esențiale legate de creativitate și inovare dezvoltate în sistemul educației</i>	23

II. VOCAȚIE ȘI MISIUNE

1. Prof. înv primar, Buleteanu Iuliana, <i>Prezentarea proiectului regional-„Carte frumoasă, cinste cui te citește</i>	27
2. Prof. înv. preșcolar, Marinică Ana-Maria, <i>Utilizarea creativității în învățarea științelor</i>	29
3. Prof. Andreescu Cristina, <i>Tehnologia informației și promovarea tradițiilor naționale</i>	32
4. Prof. înv. Preșcolar, Gruia Annemary, <i>Proiect „reciclează, creează, natura salvează!”</i>	35

PROLOG

Revista PROFEDU este o publicație trimestrială, fiecare număr având drept obiectiv punerea la dispoziția cititorilor de materiale dintre cele mai interesante și mai competent realizate.

Ne dorim ca Revista PROFEDU să ilustreze și să reprezinte activitatea educativă, științifică a Sistemului de Învățământ preuniversitar din România. Revista va primi în paginile ei aspecte variate ale problematicei educației precum: proiecte educaționale, parteneriate, lecții demonstrative, articole și studii de specialitate, eseuri, creații etc., conform rubricilor Revistei.

Articolele publicate în cele patru numere anuale ale Revistei contează și pentru promovarea pe posturile didactice sau pentru evaluările periodice efectuate în cadrul instituțiilor de învățământ, participării devenind, astfel, autori de articol cu ISSN.

Mai întâi, Redacția mulțumește tuturor profesorilor care au ne-au venit în întâmpinare și ne-au trimis materiale, ajutându-ne, astfel, să înfaptuim primul număr al Revistei PROFEDU.

Învățământul românesc, mai ales în momentul de față, este chemat la oferirea de exemple pertinente, modele de bune practici, mentorat etc. Printr-un efort comun, împărțășind din cunoștințele, înțelepciunea și experiența noastră, putem așeza „o cărămidă” la temelia educației. Revista este structurată pe patru secțiuni, astfel:

1. Prolog. Privește un cuvânt al Redacției care deschide fiecare număr al Revistei, făcând o prezentare a conținutului numărului respectiv, dar și un comentariu al uneia sau mai multor teme dezbătute în cadrul acesteia.

2. Articole originale. Este rubrica Revistei, în care sunt publicate, inclusiv în limbă străină (engleză, franceză, italiană) articole originale, inedite redactate de cadrele didactice.

3. Vocație și misiune. Rubrica este destinată cadrelor didactice care prezintă materiale utile în activitatea de zi cu zi a profesorului la catedră. Aceasta reprezintă un segment important carierei didactice, iar materialele publicate în această secțiune se doresc a fi un sprijin și o sursă de informare utilă a cadrelor didactice.

4. Eveniment didactic. Include prezentarea unor evenimente didactice, care privesc învățământul preuniversitar, dar și din viața școlii în general, în memoriam/in onoare unor personalități culturale ce au avut o contribuție la evoluția învățământului românesc.

ARTICOLE ORIGINALE

PROTECȚIA DATELOR ȘI SECURITATEA ÎN INTERNET

Prof. Andreescu Cristina

Liceul Tehnologic „Nikola Tesla”, București

Trăim într-o lume plină de pericole, multe dintre ele fiind datorate progresului tehnologiei. Misiunea noastră didactică nu mai este de mult doar aceea de a transmite informații, ci de a forma tinerii pentru viitor. În momentul de față, protecția elevilor în mediul social și mai ales în mediul virtual a devenit o prioritate absolută.

Ne confruntăm zilnic, din păcate, cu dierite situații de hărțuire și abuzuri, psihologice sau chiar sexuale, rezultate ca urmare a unei conduite greșite în activitatea desfășurată pe Internet. Datele personale, inclusiv cele legate de conturi bancare, ne sunt tot timpul periclitare. Toate acestea pot avea consecințe extrem de grave, traumatizante sau chiar fatale, dacă vizează adolescenți sau chiar copii. Rolul nostru ca educatori este de a informa elevii de toate vârstele (în ziua de azi copii foarte mici, preșcolari, utilizează de ja internetul!) asupra amenințărilor din mediul virtual și mai ales asupra modalităților de protecție împotriva acestor atacuri.

Datorită abuzurilor săvârșite în ultimii ani, politica de confidențialitate a datelor s-a înăsprit, controalele au devenit mult mai frecvente și mai severe, iar sancțiunile mult mai dure. Cu toate acestea, atacurile continuă, în special asupra persoanelor vulnerabile – vârstnici, copii, elevi din ciclul gimnazial, adolescenți, tineri, adulți cu nivel scăzut de educație.

Avem nevoie de o cultură în protecția informațiilor, fie că este vorba de securitate cibernetică ca termen general sau de datele personale în perspectiva GDPR. Acesta a fost principala concluzie a conferinței de Securitate cibernetică din 2018.

În mod deosebit, copiii trebuie protejați împotriva abuzurilor de orice fel. Toți copiii merită să trăiască într-un mediu sigur și lipsit de pericole.

Luând în considerare noile tehnologii, putem decide că protecția copilului este foarte importantă și în mediul online. Copiii trebuie să aibă o atitudine responsabilă privind utilizarea internetului și a calculatorului, pentru a evita riscurile și a depăși situațiile abuzive la care pot fi supuși și care încalcă normele în vigoare de protecție a copilului.

Studiile efectuate arată că 90% dintre copii folosesc cel puțin o rețea socială, iar unul din doi copii a fost victimă a diverselor forme de hărțuire în mediul online.

Este momentul ca activitatea educațională din școli să includă programe, softuri, prezentări și resurse utile de pe Internet care fac ora interactivă și plăcută pentru elevi; părinții trebuie să fie la fel de conștienți și responsabili de activitatea online a copiilor precum sunt de activitatea lor din viața reală; Internetul poate fi mai degrabă un prieten de bază decât un dușman de temut dacă este folosit responsabil; dezvoltarea Internetului și a noilor tehnologii au schimbat iremediabil viața de zi cu zi a oamenilor, comunicarea, capacitatea de înțelegere a lucrurilor, posibilitățile de dezvoltare

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

și exprimare; cel mai bun lucru pe care îl putem face în momentele în care tehnologia se dezvoltă este de a ne adapta, de a încerca să o înțelegem și să o folosim inteligent pentru a putea profita la maxim de această extraordinară resursă; este momentul să începem să avem grijă de imaginea pe care ne-o creăm în mediul online și să fim conștienți de efectele pe care reputația din spațiul virtual o poate avea asupra noastră pe termen lung.

Avem foarte multi utilizatori de Internet, cu o creștere de 566 % în ultimii 5 ani. Pe lângă comunicarea de mesaje scrise au fost dezvoltate și alte facilități pentru comunicarea în timp real, cum ar fi serviciile audio și video, care oferă noi posibilități de lucru și colaborare între persoane.. Un copil ar trebui să știe că este bine: Să utilizeze telefonul pentru a răspunde apelurilor și mesajelor de la părinți; Să utilizeze apelul de urgență (112) atunci când se află într-o situație periculoasă; Să ceară ajutorul părinților sau al unui profesor dacă observă orice lucru care l-ar deranja sau care l-ar putea pune în pericol, fie utilizând telefonul propriu, fie telefonul unui prieten; Să țină telefonul închis sau pe modul silențios în timpul orelor și în timpul nopții; Să utilizeze funcțiile de divertisment ale telefonului (jocuri, muzică, site-uri și aplicații dedicate copiilor) doar în timpul liber. Să NU expună demonstrativ telefonul mobil, ci să îl țină într-un loc sigur atunci când nu îl folosește; Să NU permită persoanelor străine să împrumute și să utilizeze telefonul mobil personal, atâta timp cât nu este vorba de o urgență clară; Să NU vorbească tare în spațiile publice, pentru a nu-i deranja pe cei din jurul lui; Să NU răspundă la telefon atunci când este sunat de pe un număr pe care nu-l cunoaște; Să NU dezvăluie informații personale decât persoanelor cunoscute și de încredere; Să NU folosească telefonul pentru a trimite mesaje sau fotografii ofensatoare; Să NU realizeze apeluri false de urgență. Acestea sunt identificabile și pot cauza prejudicii atât celor care abuzează, dar și celor care au într-adevăr o urgență, dar nu pot semnaliza acest lucru din cauza aglomerării liniilor telefonice. Informațiile circulă mult mai ușor prin intermediul telefoanelor mobile, iar copiii trebuie să conștientizeze că doar utilizarea responsabilă a acestora îi poate feri de eventuale riscuri. Ei nu trebuie să ofere informații decât persoanelor cunoscute și să nu răspundă apelurilor primite de la utilizatori ascunși (care au setare de neafișare a numărului). Există mai multe metode prin care se poate evita riscul ca cei mici să devină victimele intimidării sau hărțuirii prin telefon. Copiii trebuie încurajați să spună unei persoane de încredere cât mai repede cu putință dacă au primit mesaje amenințătoare, imagini sau filmulețe ofensatoare, apeluri agresive. Intimidarea poate provoca sentimente de rușine sau frică, iar cei mici pot deveni reticenți în a discuta despre acest lucru, deoarece pot considera că sunt capabili să rezolve aceste probleme și singuri. Semne care ar putea sugera existența unei probleme sunt schimbările în comportamentul copilului, o atitudine neobișnuit de tăcută sau retrasă, încercări repetate de a lipsi de la școală, evitarea deplasării în locuri unde se află și alți copii (la orele de educație fizică etc.). În aceste cazuri, trebuie încurajați atât de către părinți, cât și de către profesori, să spună ce probleme au. În cazurile de intimidare sau hărțuire prin telefon, în care numărul apelantului este identificabil, se poate restricționa primirea apelurilor de la numărul de telefon respectiv, aceasta fiind o funcție disponibilă pe anumite modele de telefon. Dacă amenințările continuă și pe alte căi, este recomandată sesizarea autorităților.

Deși varietatea de aplicații a apărut datorită nevoilor umane de organizare și divertisment, în lipsa unui control constant, un copil poate ajunge să folosească aparatul în detrimentul său. Cel mic poate descărca jocuri ce îl pot distra de la activitățile zilnice, jocuri ce promovează violența, sau

aplicații pentru adulți. Orice descărcare de aplicație se face cu ajutorul unui cont și presupune acordul privind termenii și condițiile legale aflate în vigoare și, de asemenea, în cazul aplicațiilor contra cost, detaliile de plată ale unui cont. Ca măsură de prevenție, este de preferat ca cei mici să nu utilizeze conturile părinților, ci să aibă propriul cont, de pe care să poată descarca doar aplicațiile gratuite. În plus, există furnizori de telefonie mobilă sau de soluții de protecție a datelor, care pun la dispoziția părinților aplicații de control parental ce pot fi descărcate gratuit sau contra cost. Acestea monitorizează utilizarea telefonului, oferind părinților posibilitatea de a restricționa accesul la site-uri ce au un conținut nepotrivit pentru copii sau de a limita, la un anumit interval de timp, utilizarea telefonului sau a Internetului. Scopul acestor aplicații este acela de a preveni riscurile inerente ce pot apărea în timpul utilizării telefonului, însă eficiența unui astfel de instrument depinde foarte mult de relația părinte-copil. De aceea, se recomandă ca instalarea unor astfel de aplicații să fie precedată de o discuție deschisă, în care copilului să i se explice rolul acestora.

Mediul online, pe lângă beneficiile evidente, comportă în lipsa unei informări corecte și a unei orientări adecvate, riscuri în fața cărora cei vulnerabili sunt în special copiii. În ultimul deceniu, evoluția utilizării Internetului de către copii a fost caracterizată prin două mari direcții, ambele punând în sarcina părinților și a cadrelor didactice un rol crucial în protecția copiilor împotriva riscurilor din mediul online: 1) copiii accesează Internetul de la vârste din ce în ce mai mici; 2) tehnologia utilizată în acest sens a devenit mobilă și accesibilă oriunde și oricând. Cifrele din România și din întreaga lume demonstrează că mulți dintre copiii preșcolari sunt în măsură să folosească diferite dispozitive de accesare a Internetului și chiar o fac cu sau fără supravegherea părinților. Acest lucru este un argument pentru mobilizarea inclusiv a educatorilor din sistemul preșcolar de educație, și cu atât mai mult pentru învățătorii sau cadrele didactice de la nivelul gimnazial.

Părinții și educatorii trebuie să înțeleagă aceste riscuri pentru a afla la timp când copiii/ elevii lor trec prin astfel de experiențe online sau offline. Copiii ai căror părinți sau educatori pun în discuție în mod regulat siguranța pe Internet tind să aibă un comportament mai responsabil când folosesc rețelele sociale sau webcam-urile, ori când transmit mesaje, colectează informații sau postează pe blog-ul personal. Devenind persoane resursă, adulții contribuie astfel la transformarea Internetului într-un loc sigur și util copiilor atât acasă cât și la școală.

România este una dintre țările în care copiii și tinerii petrec cel mai mult timp online, dar au și cel mai redus grad de competențe când vine vorba de mediul virtual. Utilizarea frecventă a Internetului însoțită de niveluri mici de competențe este probabil să ducă la experiențe online mai riscante și mai dăunătoare. Nu în mod surprinzător, copiii români semnalează niveluri mari de risc atunci când vine vorba de hărțuirea online și vizionarea/primirea de mesaje sexuale, fiind ulterior mai deranjați și supărați de aceste experiențe. Nu în ultimul rând, copiii români cu vârste cuprinse între 11 și 16 ani trec prin situația de a le fi furate datele, aceasta depășind media europeană. Atunci când vorbim despre experiențele neplăcute, copiii români nu cunosc modalitățile prin care se pot proteja : ei vorbesc foarte puțin cu ceilalți despre experiențele lor dureroase și au tendința de a adopta atitudini pasive mai mult decât alți copii atunci când fac față unor astfel de situații (speră că situația va trece de la sine, nu mai utilizează internetul o vreme). De asemenea, experiențele cu care se confruntă cel mai des și care implică risc, hărțuirea și vizionarea/primirea de mesaje cu conținut sexual, trec

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

neobservate de părinții lor. Atunci când vine vorba de întâlnirea în lumea reală a unor persoane cunoscute online, părinții români sunt mai puțin conștienți de întâlnirile pe care le au copiii lor comparativ cu ceilalți părinți europeni. Atât părinții, cât și copiii declară că există o nevoie mai mare din partea părinților de a avea mai mult interes în ceea ce fac copiii online pentru a-I proteja pe aceștia de situațiile de risc.

România are nevoie de o abordare adecvată și mai intensă a politicilor: creșterea nivelului de conștientizare a riscurilor online din partea părinților, luarea unor măsuri pentru a crește nivelul de autoprotecție și a responsabilității copiilor în mediul online, cu accent pe dezvoltarea unor competențe digitale și strategii de a face față situației (de preferat, integrate în curriculum-ul educațional la nivel național) care să sublinieze importanța sprijinului social (copiii să fie încurajați să vorbească mai mult despre experiențele lor online). În plus, centrele de promovare a siguranței pe Internet ar trebui să lucreze pentru a disemina informații despre cele mai proeminente riscuri, cele mai eficiente metode de control parental și metode de mediere, în același timp făcându-le ușor accesibile și ușor de utilizat.

Bibliografie:

www.sigur.info

<http://sigur.info/docs/Studiu.pdf>

<https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/siguranta-pe-internet>

STUDIU DE CAZ

(studiu de specialitate)

Prof. înv. primar, Buleteanu Iuliana
Liceul „George Țârnea” Băbeni, Vâlcea

I. Date de identitate

Numele și prenumele : M. N.

Vârsta: 6 ani

Sex: masculin

Clasa/ Grupa: mare

II. Definirea problemei

Încă de la începutul anului școlar am desprins câteva caracteristici ale acestui copil care-l diferențiau de ceilalți copii din clasă, de aceeași vârstă cu el. Astfel, el era foarte impulsiv, hiperactiv, cu tulburări de atenție și cu deprinderi motorii mai puțin formate decât ceilalți copii. Se manifesta ca fiind foarte nerăbdător, întâmpina dificultăți în a aștepta sau a-și amâna nevoile, iar uneori avea acțiuni bruște și fără premeditare. Foarte des aleargă prin clasă și permanent zice „i,i,i,i,i...” Vorbește neîntrebat mai tot timpul, manifestă nerăbdare întrerupându-și colegii. Răspunsurile sale sunt eliptice, pripite, întrerupând și educatoarea.

Date familiale:

O familie cu venituri micșorate prin intrarea mamei în șomaj. Copilul este tratat la medic neuropsihiatru, dar este iubit și acceptat de familie.

Componenta familiei: copil unic

Relații familiale : normale

Date despre starea sănătății

Naștere: *normală*

Sarcina: *fără probleme deosebite*

Dezvoltare fizică: *bună*

Date privind dezvoltarea personalității

Atenție: *instabilă, se concentrează mai greu în activitate*

Memorie: *predominant mecanică și de scurtă durată; viteza de memorare lentă; întipărirea slabă, durata păstrării scurtă.*

Gândirea: *concret- intuitivă, nu face abstractizări.*

Limba și comunicare :

Volum vocabular: *sărac, concret- situativ*

Tip de comunicare: *verbală, mimico-gesticulară*

Semantica: *înțelege informația verbală în ritm lent după multe repetări*

Structura gramaticală: *construiește propoziții scurte, acordul gramatical nu este bine format.*

Imaginație: *săracă, îndreptată spre lumea desenelor animate pentru că urmărește aceste programe la televizor*

Afectivitate: *emotivitate- instabil, imatur emoțional; reacții emotive cu caracter exploziv (țipete, plâns, aruncarea jucăriilor)*

Psihomotricitate: *coordonare motrică generală- bună*

Temperament: *coleric*

Rezistență la dificultăți: *obosește ușor, se plictisește repede*

Trăsături de caracter în devenire: *neîncredere în sine, timiditate, nehotărâre, nesiguranță, egoism*

Relațiile în grupul de elevi/ preșcolari:

În colectiv este sociabil, are o fire deschisă dar de cele mai multe ori el este cel care provoacă neînțelegeri și conflicte. Este impulsiv atunci când copiii nu-i dau dreptate sau nu-l ascultă.

Stilul de învățare:

Greoi, datorită faptului că nu se poate concentra mult timp și se plictisește repede.

Preferă activitățile practice și educația fizică. Este dezinteresat de celelalte activități din grădiniță, are un stil de muncă încet, se plictisește ușor, nu rezistă la efort intelectual susținut și nici la efort fizic.

Stil de muncă : **sub supravegherea educatoarei se mobilizează greu în activitate**

III. Nevoi specifice:**Terapia logopedică**

Logopedul va selecționa exerciții ce corespund particularităților copilului.

În cadrul terapiei logopedice se vor realiza corespunzător:

1. *exerciții de dezvoltare a auzului fonematic;*
2. *imitarea de sunete sub formă de onomatopee;*
3. *repetarea unor serii de silabe;*
4. *exersarea pronunțării cuvintelor mono - bi și poli silabice;*
5. *repetarea unor propoziții scurte într-o intonație expresivă;*

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

6. *formarea de mici propoziții pe baza unor imagini concrete;*
7. *formarea de răspunsuri la întrebări.*

Activitatea logopedică este reluată de către educatoare în cadrul activităților de învățare la clasă. Educatoarea va apela frecvent în cadrul lecției la activități cu sarcina: “Povestește ce vezi în imagini”. Pentru a-l include pe N. în activitate, acesta va fi solicitat să răspundă la întrebări cu grad mic de dificultate. Pentru fiecare răspuns este recompensat verbal iar atunci când este ajutat i se oferă un stimul pozitiv - prin atitudinea pozitivă și mijlocită de diverse situații de învățare și socializare din grupă.

În cadrul familiei:

Consilierea familiei (Programul părinte-copil)

Scopul programului părinte-copil este acela de a induce modificări în interacțiunile părinte-copil, acestea constituind o premisă a reducerii problemelor comportamentale ale copilului în familie. Punctele centrale ale programului sunt modul în care caracteristicile copilului, cele ale părinților și problemele familiale influențează:

1. *comportamentul copilului,*
2. *percepția comportamentului copilului de către părinți și*
3. *reacțiile părinților la comportamentul copilului.*

În cadrul grupe:

- + *dezvoltarea în continuare a aptitudinilor pentru activitățile practice*
- + *mobilizarea atenției și a voinței pentru a termina activitatea începută*
- + *antrenarea în orice tip de activitate din grădiniță*

În cadrul grupului de prieteni

- + *realizarea unor sarcini în echipă*
- + *acceptarea din partea grupului*

IV. Obiective:

- + *conștientizarea de către părinți a responsabilităților care le revin în educarea copilului;*
- + *modificarea atitudinilor părinților în raport cu copilul, folosirea de metode nonagresive în educația lui;*
- + *dezvoltarea încrederii în forțele proprii;*
- + *realizarea unui program adecvat posibilităților lui, fără solicitări sau eforturi în salt, cu sarcini precise și bine definite;*
- + *favorizarea integrării în grup;*
- + *orientarea către ședințe de psihoterapie;*

V. Plan de acțiune:

- + *vizite la domiciliul copilului;*
- + *participarea părinților la activitățile din grădiniță cu scopul de a observa copilul în mediul educațional;*
- + *consilierea părinților în urma observării comportamentului copilului ;*
- + *oferirea unor exemple de bună practică;*
- + *desfășurarea unor activități în echipă, în care copilul să știe precis ce are de realizat;*
- + *realizarea de proiecte tematice în care să fie cooperați ambii părinți;*
- + *aprecieri din partea educatoarei în cadrul colectivului atunci când realizează sarcinile;*
- + *-colaborarea strânsă cu familia și comunicarea constantă a progreselor pe care le înregistrează copilul;*

- + -utilizarea unui ton calm, linistit in relatia cu el, oferirea de explicatii suplimentare ori de cate ori este necesar;
- + -desfasurarea unor exercitii suplimentare pentru dezvoltarea limbajului;
- + -desfasurarea unor exercitii suplimentare pentru dezvoltarea gandirii si acordarea unui timp suplimentar pentru a raspunde;
- + -în ceea ce priveste memorarea, utilizarea unor imagini, obiecte concrete care au rolul de a usura atat memorarea cat si reactualizarea;
- + -cultivarea relatiilor de ajutorare si cooperare in ceea ce priveste relatiile cu ceilalti copii;
- + -antrenarea in jocuri si roluri pe care sa le indeplineasca cu succes.

Concluzii:

În urma intervenției educative am reușit să realizăm un progres favorabil prin ameliorarea tulburărilor hiperchinetice și de atenție. Activitatea noastră în grădiniță s-a axat pe urmărirea evoluției copilului implicat și pe crearea de prilejuri pentru a exersa suplimentar activități necesare urmărind totodată dezvoltarea încrederii în forțele proprii.

ROLUL LITERATURII PENTRU COPII ÎN FORMAREA ȘCOLARULUI MIC

Profesor învățământ primar, Darie Anca
Școala Gimnazială Nr.1, Sat Pădureni
Comuna Pădureni, Județul Vaslui

Literatura pentru copii este o componentă a literaturii care e și cea mai potrivită pentru educația copiilor. Ceea ce determină calitatea literaturii pentru copii este caracterul său educativ adecvat. Oricine dorește să aleagă o carte pentru copilul său, orice învățător care își propune să alcătuiască o bibliotecă pentru elevii care-i sunt încredințați, se va gândi la acest lucru.

Într-o epocă dominată de computer, internet, televizor, am apelat la această disciplină din mai multe considerente: în primul rând permite copiilor trăirea emoțională-reflexivă a conținutului operei prin intuirea și conștientizarea mesajului etic și estetic al acesteia; apoi literatura pentru copii prin operele sale conduce la activizarea, îmbogățirea și nuanțarea vocabularului, însușirea unor cuvinte și expresii cu sens propriu și figurat, care contribuie astfel la dobândirea unei exprimări corecte, coerente, expresive, elevii având ca model permanent operele literare îndrăgite; și nu în ultimul rând aprecierea frumosului artistic se poate realiza prin continua solicitare a sensibilității, memoriei afective și imaginației creatoare.

Studiul literaturii pentru copii contribuie la formarea unei personalități autonome a elevilor, capabili de discernământ și de spirit critic, dar și să-și argumenteze propriile opțiuni. Ea investighează universul propriu de cunoaștere al copilului, năzuințele, aspirațiile cele mai înalte, scoate în evidență eroismul oamenilor printr-o deosebită transformare artistică.

Opera literară este rodul imaginației și talentului autorului său, dar oferă copiilor posibilitatea de a se regăsi, ca și cititori, în diferite ipostaze. O carte îl face pe acesta să viseze, să-și creeze propriile imagini, să-i devină cel mai bun prieten, atât prin informațiile pe care le conține, cât și prin faptul că poate fi un tovarăș de nădejde într-o călătorie sau în serile de toamnă/iarnă, când nu poate merge la joacă, afară.

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre viața oamenilor și a animalelor, despre mediul înconjurător, despre trecutul istoric al poporului român, despre muncă, educație culturală, morală și religioasă. Prin textele pe care le alegem putem determina și comportamentul viitor al copilului.

Alegerea opționalului "Literatura pentru copii" dezvoltă posibilitatea de comunicare între cei mici, făcându-se ecoul capacităților de limbaj și gândire.

Dintotdeauna literatura pentru copii a constituit o sursă inepuizabilă de exemple frumoase de comportare oglindite în mici antiteze între personaje, ne prezintă consecințele neascultării sau ascultării, lenei sau vredniciei, cinstei sau necinstei, adevărului sau minciunii, ne oferă trăsături pozitive ale unor eroi: curajul, vitejia, stăpanirea de sine, înțelepciunea, devotamentul, prietenia sinceră, dar și trăsături condamnabile ale unor personaje: zgârcenia, viclenia, șiretenia, îngâmfarea, lăcomia.

I-am văzut în orele de lectură cum trăiesc cu intensitate alături de eroii îndrăgiți ai operelor literare, se bucurau când aceștia depășeau obstacolele ivite în cale sau se întristau când aveau de suferit.

Este de necrezut cu câtă sete și afecțiune privesc cei mici morala ascunsă în haina basmului, îi vedem triști și disperați când eroul/eroina povestirii sunt în impas și îndură suferințe apoi strigă de bucurie când vine întorsătura fericită și personajele iubite sunt salvate.

În călătoriile provocate de imaginarul din basme și povești, copilul se simte întotdeauna fericit, participă afectiv și este alături de eroii pe care îi însoțește și la bine și la rău imitându-i mai târziu în activitatea lor.

Conținutul poveștilor și basmelor îl transpune pe copil într-o lume mirifică, îi cultivă fantezia și visarea. Ele au fost pe placul tuturor generațiilor și, totodată, acestea constituie un mijloc important care contribuie la lărgirea orizontului copilului.

Copilul este creatorul propriilor imagini, povestitorul fiind cel ce i le sugerează verbal. Efortul școlarului de a-și imagina și înțelege nu poate fi conceput în lipsa unui efort al memoriei, gândirii, voinței și imaginației.

Pășind ușor într-o lume pe care n-o cunoaște, copilul încearcă să și-o imagineze și să judece după propriile sale idei faptele prezentate. Basmele rămân cele cu o mare forță de atracție pentru cei de vârstă mică. Au fermecat copilăria tuturor generațiilor, le-au alimentat elanurile, imaginația deschizând noi căi de acces către tainele Universului. Se cunoaște marea lor valoare instructiv-educativă și formativă: în primul rând ele sunt tablouri ale vieții, reflectând probleme majore ale existenței-nașterea, căsătoria, calități fizice și morale ale eroilor, ale părinților buni sau vitregi, ridicarea tânărului sărac prin merite deosebite, originea sărăciei și a bogăției, valoarea conduitei morale, dorința și posibilitatea omului de a birui boala și moartea, spațiul și timpul, încercarea de a supune forțele ostile ale naturii, de a-și face viața mai ușoară și mai frumoasă.

Valoarea educativă a basmului constă în prezentarea unor calități morale cu care sunt înzestrate personajele pozitive: curaj și vitejie, hotărâre și insistența în îndeplinirea scopului, spirit de sacrificiu, prietenie și umanism, respectarea cuvântului și îndeplinirea angajamentului dat, dârzenie și tărie în înfrângerea piedicelor și greutăților.

Cei mici trec prin diferite stări emotive, de la frica pentru răul ce-o urmărește pe eroina preferată, la bucuria că a scăpat cu bine din toate încercările pricinuite de personajele negative. Cinstea, bunătatea, curățenia sufletească și mărinimia întotdeauna au fost răsplătite. Imaginile vizuale în basme îi încântă tocmai pentru sunt construite prin comparații cu elemente concrete pe care aceștia le rețin ușor.

Copiii văd în peripețiile lui Făt-Frumos probele ce trebuie parcurse de tineri pentru a fi considerați adulți. Marea majoritate a basmelor sunt concentrate pe un personaj tânăr, supus unui număr de încercări. După ce trece printr-un șir de întâmplări eroice, ce-i pun în valoare vitejia, înțelepciunea, forța fizică, tăria de caracter, eroul nostru-tânăr sărac sau fecior de împărat- își primește răsplata cuvenită: căsătoria cu fata de împărat și împărăția.

Ascultând povești, de cele mai multe ori, copiii fac comparații, asemănări, deosebiri și, din această confruntare apare atitudinea personală, critică, față de cele prezentate în povestire. Uimit la început de ceea ce aude, el trece la faza de meditație, pe plan mintal încearcă să stabilească legături, să asocieze întâmplările noi cu cele vechi, să găsească soluții-deci ia atitudine- și își exprimă acordul sau dezacordul cu acțiunea, faptele și situațiile în care sunt puse personajele pozitive sau negative.

În procesul ascultării unei lecturii este antrenată întreaga sa activitate psihică. El iese din pasivitate, urmărește cu atenție cele povestite, memorează, face comparații, legături de cauzalitate, stabilește legături între fapte și personaje și se familiarizează cu frumusețea limbajului artistic.

Marii povestitori au fost convinși de influența educativă a poveștilor. Charles Perrault, în prefața volumului său de basme, aduce o contribuție teoretică privind potențele educative ale acestei specii: "La vârstă fragedă copiii nu pot avea o noțiune clară asupra ideii de bine și rău. O astfel de noțiune se însușește treptat. Pentru aceasta în copilărie este nevoie de haina plină de vrajă și de mister a basmului... Oricât de simple și de ușoare ar părea aceste povestiri, ele nasc, fără îndoială, în copii, dorința de a fi asemănători cu cei buni, care ajung fericiți și, în același timp, se naște în sufletul lor teama față de nenorocirile ce li s-ar putea întâmpla, dacă i-ar imita pe cei răi... Este de necrezut cu câtă sete primesc aceste inimi pure morala ascunsă în haina basmului! Sunt semințe aruncate care nu produc la început decât manifestări de bucurie sau tristețe, dar care nu vor întârzia să dezvolte bunele deprinderi." (Țugulan, L., Toma, M., *Literatura pentru copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979, pp. 20-21).

Având în vedere normele esențiale pentru realizarea funcției estetice a operei literare-adekvarea conținutului literar la particularitățile vârstei, prezentarea ideii artistice într-o formă sensibilă, mesajul artistic deosebit- putem aduce în discuție valențele estetice corespunzătoare ce derivă din acestea și care împreună asigură calitatea artistică a operei literare.

În planul conținutului, prima valență estetică rezultă din varietatea și îmbinarea modurilor de expunere folosite-epic, liric și dramatic- ele fiind modalități sensibile de prezentare a realității cu care copilul tot mai mult în contact și care la rândul lor au o funcție formativă pentru gândirea și sensibilitatea copiilor.

La început, în prima etapă a vârstei sale-caracterizată prin plasticitatea gândirii și sensibilității, el se simte atras de texte însoțite de ilustrații, apoi către cele literare construite pe un fir epic simplu, coerent, gradat, sau construite pe dialog, asemeni poveștile și variantele lor dramatizate, înregistrate pe casete. În cea de a doua etapă a vârstei-caracterizată prin dezvoltarea activității reflexive, el se va simți mai atras de textele de factură lirică, fără a fi alterată opțiunea către cele epico-dramatice.

Preferința constantă a celor mici către modurile de expunere epic și dramatic, implică o trăsătură structural-stilistică a operei literare, ce trebuie să aibă subiecte cu acțiuni și conflicte antrenante, cu o desfășurare a momentelor subiectului cât mai bogată și un deznodământ pozitiv în ceea ce-l privește pe eroul pozitiv. De aici rezultă și cea de a doua valență estetică a literaturii pentru copii.

Polarizarea personajelor ca reprezentând aspectele duale ale vieții (bine-rău, real-imaginar) constituie, de asemenea, o trăsătură tematico-stilistică dintre cele mai însemnate în opera literară pentru copii.

Nu putem să vorbim despre valențele literaturii pentru copii fără a enumera și principalele categorii estetice ale acesteia: frumosul, urâtul, sublimul, grotescul, comicul, tragicul, miraculosul, monstruosul etc.

Îmbinarea valorilor etice cu cele estetice constituie de asemenea, o trăsătură deosebită în opera literară pentru copii, fiind strâns legată de caracterul formativ al mesajului artistic. Din legende, snoave, proverbe, fabule, povești, copilul percepe dualitatea vieții sociale: bogăție-sărăcie, putere-supunere, muncă-lenevie, bunătate-răutate.

Pentru a realiza valoarea instructiv-educativă și formativă a literaturii pentru copii, noi – învățătorii- trebuie să fim pasionați de lectură, să ținem seama de particularitățile de vârstă, iar ceea ce recomandăm ca lectură să fie pe placul lor, în forme atractive: povestirea, șezătoarea literară, aniversări și comemorări ale scriitorilor etc.

Ca o concluzie putem afirma că literatura a jucat și joacă un rol deosebit în procesul educării elevilor în spiritul binelui, adevărului și dreptății, în formarea unor atitudini pozitive-cinstea, curajul, spiritul de sacrificiu, demnitatea. Literatura dispune de multiple valențe formative ce se pot concretiza în sentimente, idei, atitudini umane.

DEPENDENȚA DE INTERNET

Prof. Andreescu Cristina
Liceul Tehnologic „Nikola Tesla”, București

Pe parcursul ultimilor ani școlari am colaborat intens cu organizația „Salvați copiii”, implicându-mă, alături de colegii mei și de elevii noștri, în diferite activități menite să atragă atenția asupra unor probleme majore legate de utilizarea tehnologiei moderne.

În anul școlar precedent, în prima activitate la clasă, am discutat aspecte legate de rolul tehnologiei în viața oamenilor, nevoile copiilor împlinite în mediul online și efectele utilizării excesive a Internetului.

Am pornit discuțiile plecând de la materialul video care abordează tema „*Aleg conștient. Stop dependenței de Internet!*” Materialul se află disponibil gratuit pe site-ul asociației.

S-au definit termenii folosiți, s-au dat exemple de dependențe, s-a vorbit despre capcana obiceiurilor care creează dependență. Am urmărit împreună povestea Andreei, din materialele oferite de asociație. Elevii au dat și ei exemple de dependențe, inclusiv de simptome ale dependenței de internet și mulți dintre ei au considerat că suferă sau au suferit de această dependență. O elevă a spus povestea unei foste colege – cum datorită unor probleme de familie ajunsese să se simtă neînțeleasă, să se izoleze și să caute refugiul doar pe telefon, pe rețelele de socializare, pe internet. Această atitudine i-a influențat relațiile cu școala, colegii și familia, a început să aibă note mai mici și dacă mama ei nu lua măsura de a-i lua telefonul și a-i interzice accesul la internet, nu se știe ce turnură ar fi luat lucrurile. Fata a început din nou să socializeze, iar anul trecut, în clasa a IX-a, s-a integrat în colectivul clasei din care face parte, deși încă mai este irascibilă și are uneori momente de depresie și tendința de a se izola. Mama ei și profesorii monitorizează permanent situația și fata participă la ședințe de terapie în continuare.

Am aplicat elevilor participanți testul de dependență de internet și i-am rugat să mediteze asupra subiectului până la următoarea oră de dirigiență.

În următoarea oră de dirigiență elevii au adus argumente în sprijinul utilizării corecte a tehnologiei, am vorbit despre avantajele utilizării internetului dar și despre pericole –subiect care a mai fost discutat la clasă în mai multe rânduri, pe parcursul anului școlar.

Pe parcursul săptămânii ce s-a scurs între cele două debateri, elveii s-au gândit la soluții pentru prevenirea, stoparea sau tratarea acestei dependențe.

Un exemplu adus în discuție de elevi este propunerea celor de la Pizza Hut, în care cei ce stau la masă pun telefoanele departe într-un suport și cel care ia primul telefonul de acolo plătește consumația

tuturor celor de la masă. Elevilor li s-a părut o idee bună și chiar merg acolo pentru a se supune voluntar acestui test. Și-ar dori să fie mai multe localuri care adoptă un procedeu similar.

Pe parcursul săptămânii următoare, unii au încercat să respecte propunerea de a sta două zile cu telefonul închis...și nu au reușit. Au reușit, însă, să reducă numărul de ore petrecute pe telefon și pe internet, să reziste o zi fără a accesa rețelele de socializare, au discutat cu părinții despre problematica propusă.

La această a doua ședință au fost prezenți și câțiva părinți care au fost foarte mulțumiți de inițiativa acestor dezbateri.

S-a mai propus să facem excursii în zone fără semnal la telefon și fără acces la internet, să urcăm pe munte la sfârșitul anului școlar, să ieșim mai des în parc și să desfășurăm activități recreative FĂRĂ telefon

Elevii au fost în consens cu părinții asupra faptului că trebuie să ne ajutăm unii pe alții, să ne sprijinim reciproc, să

vorbim, să ne destainuim temerile și problemele și în caz de nevoie să apelăm la ajutor specializat.

Ca urmare a discuțiilor purtate, mai mulți elevi au decis să meargă la consilierul școlar unde continuă și în prezent cu ședințe de discuții specializate.

În continuare, la propunerea elevilor și părinților, am inițiat o activitate publică, la care am invitat profesori, părinți, voluntari, psihologi, reprezentanți ai comunității locale, studenți care au dorit să vorbească pe această temă, să-și prezinte experiențele proprii sau să-și exprime în mod artistic opinia.

Astfel, am avut plăcerea să ascultăm vorbind elevi ai liceului, elevi din alte licee, studenți și specialiști, să ascultăm o piesă Hip-Hop interpretată pe această temă de un elev al liceului, să urmărim un dans tematic și o scenetă.

În urma activităților desfășurate, fiecare participant a ajuns să înțeleagă faptul că este în puterea și responsabilitatea lui de a decide scopul și durata timpului petrecut online și să fie dispus să învețe modalități prin care poate evita capcana obiceiurilor care îl îndeamnă spre dependență.

Consider că astfel de activități de conștientizare a efectelor tehnologiei actuale, ar trebui să se desfășoare cât mai des și cu participare cât mai amplă, pentru a asigura o evoluție sănătatea tuturor membrilor societății noastre.

VALORILE MORALE FORMATE ÎN ȘCOALĂ

Prof. psihopedagog, Mușat Steliana-Vasilica
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila

Educația morală este una dintre cele mai importante laturi ale educației.

Actul moral implică răspunderea față de legea morală și față de libertate, pentru că implică răspunderea față de viitor, față de generațiile ce vin. În lucrarea lui Kant *"Ideea unei istorii universale în înfățișare cosmopolită"*, se spune că *"natura umană este astfel constituită încât trăiește mai mult pentru generațiile ce vin"*. De la o generație la alta este posibil să nu se transmită viciile, ci mai degrabă *"luminile"*. Prin propria noastră străduință rațională vom putea grăbi apropierea acestui timp pentru urmașii noștri. De aceea, un principiu de pedagogie pe care ar trebui mai ales să-l aibe oamenii care fac planuri de educație, este că, copiii nu trebuie crescuți după starea de față a neamului omenesc, ci după o stare mai bună, posibilă în viitor, adică după idealul omenirii și al întregii sale meniri.

Libertatea morală dată omului prin rațiune este condiția moralității, iar responsabilitatea față de fapte este condiția libertății posibile. În măsura în care omul se folosește de rațiune în eforturile sale morale constante, el devine mai liber.

Jean Stoetzel spunea despre valorile timpului prezent că *"omul își dă o identitate acceptând ca principii ale gândurilor și acțiunilor sale valori care formează un ansamblu coerent"*. Astfel, se poate vorbi despre valori ce țin de tradiție (onestitatea, bunele maniere, politețea, supunerea, înclinația spre muncă, spiritul de economie, credința religioasă, răbdarea) și valori ce țin de inovație (toleranță, respectul altuia, sentimentul responsabilității, loialitate, stăpânire de sine, autonomie, independență, perseverență, altruism, imaginație, simț de conducere).

Angajarea în transformarea personală și socială presupune astfel: capacitatea de a alege propriile noastre valori; capacitatea de a le situa în raport cu valorile altora; capacitatea de a dialoga asupra unor valori diferite pentru a le aprofunda; capacitatea de a trăi practici diferite fundamentate pe valorile noastre, capacitatea de a schimba practica noastră și etica noastră, dacă este necesar, după analiza contradicțiilor posibile. Bazele unui asemenea comportament sunt: a recunoaște pluralismul – drepturile fiecăruia; a accepta diferențele – toleranță; partea de adevăr deținută de fiecare – cooperare.

Școala reprezintă factorul instituțional specializat în formarea și devenirea morală a omului. Educația morală desfășurată în școală urmărește pe de o parte, dotarea copilului cu informații, principii și reguli de acțiune fundamentate pe valori morale ferme, iar pe de altă parte, asigurarea pe această bază a unei cât mai bune consistente etice între ceea ce gândește, ce simte și ce face efectiv elevul.

Formarea profilului moral începe în primii ani ai copilăriei și se consolidează pe tot parcursul vieții.

Educația morală de tip școlar se bazează în realizarea sa pe respectarea unor principii didactice ferme, reprezentând norme care orientează conceperea și desfășurarea acțiunilor de formare a profilului moral al elevilor.

Din sistemul principiilor educației morale fac parte:

1. Principiul caracterului experiential al realizării educației morale - realizarea educației morale se va baza atât pe valorificarea unor situații de viață ale elevilor, cât și pe îmbogățirea acestora ca urmare a antrenării elevilor în diferite activități cu conotații morale.
2. Principiul îmbinării exigenței față de copii cu indulgența și respectul față de aceștia -afirmarea explicită a sentimentului de încredere în judecata și conduita morală a elevilor și asigurarea unui echilibru optim, situațional determinat, între indulgență și exigență, evitându-se extremele.
3. Principiul organizării morale a colectivului de elevi - existența unor preocupări constante a cadrului didactic pentru dimensionarea relațiilor interpersonale ale elevilor, la nivelul clasei sau în afara acesteia, în conformitate cu valorile și normele morale.
4. Principiul sprijinirii pe elementele pozitive ale personalității elevilor - desfășurarea acțiunii educative de formare a moralității elevilor se va realiza concomitent, atât în sensul identificării și consolidării elementelor pozitive din personalitatea elevului prin întărire pozitivă, recompense și încurajări, cât și relativ la valorificarea potențialului formativ al acestor componente în direcția eliminării elementelor negative, prin sistemul întăririlor negative, respectiv a sancțiunilor și dezaprobării.
5. Principiul sugestiei pozitive -□reglementările de ordin moral vor fi formulate prin intermediul unor sfaturi sau recomandări de forma sugestiei și îndemnului acțional pozitiv, evitându-se pe cât posibil transpunerea acestora în termeni de restricționare acțională sau interdicții care pot declanșa instantaneu opoziția subiectivă a elevului față de aceste reglementări.
6. Principiul favorizării intervenției întăritoare a clasei - asigurarea unor reacții adecvate la nivelul colectivului clasei, atât în ceea ce privește încurajarea și aprobarea acțiunilor pozitive ale elevului de către colegii săi, cât și referitor la sancționarea și dezaprobarea fermă a comportamentelor negative din punct de vedere moral al acestuia.
7. Principiul continuității educației morale -realizarea unei acțiuni educaționale eficiente presupune consecvența acțională și unitatea internă, atât în ceea ce privește valorile și principiile morale promovate cât și referitor la metodele și procedeele didactice utilizate.
8. Principiul realizării diferențiate a educației morale -modul de formare a regulilor și principiilor morale, alegerea metodelor didactice și organizarea diferitelor acțiuni cu caracter educativ, utilizarea întăririlor pozitive sau negative și relația educațională cu elevul în general, vor avea la bază luarea în calcul a caracteristicilor individuale și de vârstă ale acestuia.

Principiile educației morale formează un sistem organizat și structurat, nerespectarea unui principiu periclitanđ acțiunea celorlalte principii. Aceste principii asigură un caracter optimal acțiunilor educative de formare a conștiinței și conduitei morale a elevilor.

Dezvoltarea creativității morale reprezintă o nouă finalitate a educației. "Efortul" devine un indicativ pe care elevii îl depun pentru realizarea anumitor scopuri instructiv-educative și care este în funcție de : valențele pe care conținutul, metodele, formele și performanțele educaționale le au pentru statutul și structurile cognitiv-atitudinale așteptate; gradul de dificultate a sarcinilor școlare; stilul și exigențele cadrelor didactice față de pregătirea elevilor.

Metode și procedee de educație morală: explicația morală, povestirea morală, povăța, dialogul pe teme morale, exemplul, studiul de caz, exercițiul moral, aprobarea și dezaprobarea morală.

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

Principalele forme organizatorice prin care se realizează sarcinile educației morale sunt: procesul de învățământ, jocul și activitățile extradidactice.

Angajarea elevilor în activitățile școlare și sociale este determinată de cunoaștere sau tipul de activități, astfel, apar factorii motivaționali ai conștiinței utilității: interesul pentru integrarea în viața școlară și acceptarea valorilor morale, organizaționale și socio-afective, ce pot fi stimulatoare sau nestimulatoare ale mediului școlar.

Immanuel Kant spunea: „*Totul în educație atârână de un singur lucru: să se stabilească pretutindeni principiile bune și să știm a le face să fie înțelese și admise de copii.*”

Avem o misiune importantă, frumoasă, dar și grea, aceea de a „*Forma copiilor caracterul moral, pentru că ei sunt adulții de mâine!*”

Bibliografie:

1. Cucos C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002.
2. Kant I., *Tratat de pedagogie*, Editura Agora, Iași, 1992.
3. Piaget J., *Judecata morală la copil*, EDP, București, 1982.
4. Bunesu G., *Școala și valorile morale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998.

JOCUL DIDACTIC, MODALITATE EFICIENTĂ DE ÎNVĂȚARE ȘI EDUCARE

Prof. înv. primar – Marșavela Sîrbu Ionela
Școala Gimnazială Nr.8, Reșița/Caraș-Severin

Jocul didactic este o metodă modernă, care activează și dinamizează colectivul de elevi, îi regroupează, anulând monotona ordine din bănci, îi solicită să colaboreze și să dezbătă idei, probleme, sarcini de lucru. Poate fi aplicat în oricare moment al lecției, în funcție de scopurile urmărite de învățător. Distractiv și instructiv în egală măsură, jocul didactic le permite elevilor să se cunoască mai bine, să-și descopere calități de raportor, de coordonator, de coechipier etc., să-și dezvolte spiritul de competiție și de colegialitate (concurență / colaborare).

Prima vârstă a omului stă sub semnul jocului, care însă îl fascinează și pe adult, prin frumusețe și libertate. Vocația pentru joc desăvârșeste condiția omului de făuritor și înțelept, probându-i imaginația și spiritual creator. Tocmai de aceea, jocul didactic ar putea fi soluția practică a unei lecții reușite, o metodă de a îmbina utilul cu plăcutul, de a-i dezmoști (la propriu și la figurat) pe copii, de a dinamiza ora și de a preda, a consolida sau a evalua performanțele școlare ale elevilor într-o manieră mai puțin plictisitoare.

Plecând de la premisa știută că un copil mai întâi vorbește, apoi citește (vorbirea precede citirea și scrierea, sunetul precede semnul lingvistic), familia, grădinița, școala, mediul social în care copilul trăiește, pot avea influențe pozitive sau negative asupra vorbirii copilului. Este imperios necesar în acest sens, ca și prin joc, să formăm și să îmbogățim vocabularul copiilor, să se exprime corect și fluent, să conștientizeze sensul cuvintelor pentru a le folosi în noi enunțuri.

Jocul reprezintă un ansamblu de acțiuni și operațiuni care urmăresc obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală, fizică a copilului. Incorporat în activitatea didactică, elementul de joc imprimă acestuia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție funcțională, de veselie și bucurie, de destindere, ceea ce previne apariția monotoniei și a plictiselii, a oboselii.

Învățarea este o activitate serioasă ce solicită efort voluntar pentru punerea în acțiune a disponibilităților psihicului. Efortul este mai ușor declanșat și susținut mai eficient când se folosesc resursele jocului, când între joc și învățare se întind punți de legătură.

Importanța locului pe care-l ocupă jocul în viața copilului este dată de faptul că jocul satisface dorința firească de manifestare, de acțiune și de afirmare a independenței copilului. Prin joc copilul ajunge să cunoască realitatea socială, deprinde modele de conduită și reflecta la comportamentul propriu și al celorlalți.

Jocul didactic este un tip specific de activitate prin care învățătorul consolidează, precizează și chiar verifică cunoștințele elevilor, le îmbogățește sfera lor de cunoștințe, pune în valoare și le antrenează capacitățile creatoare ale acestora.

Atunci când jocul este utilizat în procesul de învățământ, el dobândește funcții psihopedagogice semnificative, asigurând participarea activă a elevului la lecții, sporind interesul de cunoaștere față de conținutul lecției. Această metodă dinamizează acțiunea didactică prin intermediul motivațiilor ludice care sunt subordonate scopului activității de predare-evaluare într-o perspectivă pronunțat formativă.

Prin joc, elevii pot ajunge la descoperiri de adevăruri, își pot antrena capacitatea lor de acțiune creativă, pentru a cunoaște strategiile jocului care sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, inițiativa, răbdarea, îndrăzneala, etc. Folosirea jocului didactic ca activitate de completare cu întreaga clasă, aduce variație în procesul de instruire a copiilor, făcându-l mai atractiv. Fiecare joc didactic cuprinde următoarele laturi constitutive: conținuturi, sarcina didactică, regulile jocului, acțiunea de joc.

După obiectivele urmărite, jocul este folosit în cadrul tuturor ariilor curriculare, iar după tipul lecției jocul este folosit ca mijloc de predare, asimilare, mijloc de consolidare, sistematizare, recuperare a cunoștințelor. Indiferent de modul de folosire, jocul didactic îl ajută pe elev să-și angajeze întregul potențial psihic, să-și cultive inițiativa, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, spiritul de cooperare și de echipă.

Prin joc, copilul își îmbogățește viața afectivă și, în același timp, dobândește în mod progresiv capacitatea de a-și stăpâni emoțiile. El învață să reacționeze sincer, pozitiv sau negativ, față de ceea ce este bun, frumos, moral și față de ceea ce e rău, imoral. Copilul găsește cea mai eficientă recompensă în însuși faptul de a se juca. Latura volițională este intens solicitată în joc. În acest sens jocul cu reguli devine o metodă de maximă eficiență. Dacă jocul „De-a ostașii” cere să nu se vorbească spre a nu fi auzit de dușman, copilul „găsește” resursele unei tăceri prelungite, ceea ce în alte situații îi este greu de realizat.

Eficiența jocului depinde de cele mai multe ori de felul în care învățătorul știe să asigure o concordanță între tema jocului și materialul didactic existent, de felul în care știe să folosească cuvântul ca mijloc de îndrumare a elevilor prin întrebări, răspunsuri, indicații, explicații, aprecieri.

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

Pentru ca jocul să devină un mijloc de activizare a elevilor trebuie să conțină măcar unul din elementele de joc. Cele mai des folosite sunt: mișcarea, ghicirea, așteptarea, întrecerea, surpriza etc. Într-un joc pot fi folosite mai multe elemente, dar nu pot lipsi cu desăvârșire, deoarece sarcina didactică rezolvată fără un asemenea element nu mai este joc.

Secvențe din timpul jocurilor:

ÎNVĂȚĂTORUL CREATIV ȘI ELEVUL CREATIV

Prof. învăț primar, Buleteanu Iuliana
Liceul „George Țârnea” Băbeni, Vâlcea

Pentru înfaptuirea cerințelor creativității la lecție, este necesară instaurarea unui climat favorabil “caracterizat printr-o tonalitate afectivă-pozitivă, de exigență și de înțelegere, de responsabilitate”, afirmă Ana Stoica în lucrarea “Creativitatea elevilor”. Tot autoarea continuă, arătând că :”Învățătorii și profesorii creativi determină avântul creativității de la profesor la elev, fenomen urmat de automodelarea copilului în funcție de atitudinile și convingerile devenite ale lui”.

Este necesar ca învățătorul să-i pună pe elevi în situația de a învăța să dobândească cunoștințe în mod independent, să caute soluții noi, originale, să aplice creator cunoștințele.

Învățătorul creativ oferă învățarea într-o atmosferă neautoritară, încurajează procesul gândirii creative. El știe cum să folosească întrebările. Conduita creatoare este provocată de întrebarea operațională potrivită pentru că ea duce la explorare și dezvoltă curiozitatea. Un învățător creativ încurajează elevii să exprime teorii ce par ridicole, să combine materialele și noțiunile în modele noi, originale.

Cadrul didactic trebuie să fie un mediator între elev și lumea înconjurătoare, faptul acesta presupunând:

- Structurarea și restructurarea unui cadru pentru a face posibilă o experiență utilă celor care învață;
- Indicarea experiențelor pe care le pot avea; folosirea posibilității de a experimenta;
- Participarea alături de individ în scopul ameliorării liniilor orientative pentru selectarea unui prilej favorabil experienței;
- Ajutor în folosirea timpului, spațiului, echipamentului;
- Ajutor pentru a extrage din experiența: informații, deprinderi, valori;
- Ajutor pentru interpretarea și evaluarea experiențelor.

În activitatea școlară se face transferul setului de valori propice creativității de la profesor la elev. Colaborarea are tendința de a stimula efortul fiecăruia.

Dintre modalitățile de manifestare a elevului creativ în activitatea școlară, sunt de remarcat:

- Nu e sociabil în raport cu egalii săi, uneori e sfidător față de profesori;
- Nu e prea conștiincios; învață în salturi;
- Este imprudent; se avântă în răspunsuri înainte de formularea lor în minte;
- E curios, activ; are un nivel superior de aspirații;
- Are încredere în forțele proprii;
- Își asumă riscurile legate de îndeplinirea unor proiecte dificile și curajoase;
- Este perseverent în cautarea de soluții și realizarea proiectului propus;
- Are simțul valorii și atitudine valorizatoare
- Este receptiv la tot ce este nou;
- Cultivă consecvent originalitatea, pentru care are un respect deosebit.

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

Copilul care are posibilitatea să fie spontan și independent, va putea, în viitor, să fie creativ. De aceea învățământul trebuie să capete un caracter participativ, de aceea învățătorul trebuie să dirijeze, ca un adevărat dispecer- dialogul euristic sau exploatarea ipotezelor.”

Identificarea elevilor creativi

Ana Stoica, în lucrarea „Creativitatea elevilor”, propune o listă ce poate fi utilizată în identificarea elevilor creativi:

- curios, investigator cu întrebări profunde;
- original, în gândire și acțiune, oferă soluții neobisnuite;
- independent în gândire și conduită, individualizată, plin de sine;
- imaginativ, fantezist, povestitor de istorii;
- nonconformist;
- vede corelațiile;
- plin de idei, cu fluență verbală și conversațională;
- experimentator care încearcă idei noi, produse noi;
- flexibil în idei și gândire;
- persistent, perseverent;
- construiește, reconstruiește;
- preferă complexitatea, se ocupă de mai multe idei în același timp;
- preocupat.

Pentru depistarea elevilor creativi din clasă, am aplicat chestionare elevilor, părinților și profesorilor. Ele și-au dovedit utilitatea. Este necesar să cunoaștem elevii creativi și domeniul în care pot excela în lucrarea „*Invenție, descoperire, creativitate*”, A.D. Moore consemnează: „*Ne deosebim prin capacitățile și talentele individuale, mai puternice sau mai slabe. Stradania de a cultiva talente acolo unde ele nu există le-a stricat multora viața. O primă condiție pentru a fi ferciți în viață constă în a descoperi domeniul pentru care suntem mai bine înzestrați și a folosi talentul astfel identificat pentru scopuri creative*”.

BIBLIOGRAFIE

1. Mihaela Roco. *Creativitate și inteligență emoțională*. Iasi: Polirom, 2004
2. Venera – Mihaela Cojocariu, *Educație pentru schimbare și creativitate*, Ed. Didactică și Pedagogică, București,
3. *Psihopedagogie*, Ed. Polirom.
4. A.D. Moore, *Invenție, descoperire, creativitate*, Ed. Didactică și Pedagogică, București.

COMPETENȚE ESENȚIALE LEGATE DE CREATIVITATE ȘI INOVARE DEZVOLTATE ÎN SISTEMUL EDUCAȚIEI

Prof. Dobrițan Heckl Maria Alina
Colegiul Național „Diaconovici-Tietz”, Reșița, Caraș-Severin

O perspectivă generală asupra creativității este apanajul cercetării filozofice, care tratează creativitatea ca o notă definitorie a omului. În general mintea creatoare a individului transformă realitatea, îi adaugă ceva din propria sa subiectivitate prin activitatea liberă și conștientă care este activitatea creatoare, toți oamenii fiind până la un anumit punct creatori. Prin creație copilul și nu numai, omul în general, se autorealizează pe de-o parte prin exteriorizarea posibilităților sale interne, a capacităților sale creative, social-istoric determinate, iar pe de altă parte, prin dobândirea recunoașterii sociale a valorilor persoanei.

Importanța și spectrul larg al creativității reclamă cercetări interdisciplinare, dar ponderea și meritul de a fi adâncit problemele creativității revine cu deosebire unei importante discipline și anume psihologiei.

Totodată, abordarea pedagogică asupra creativității deschide perspectivele sporirii potențialului creativ al generațiilor viitoare. O întrebare însemnată pentru abordarea pedagogică a creativității este dacă aceasta poate sau nu să fie educabilă. La această întrebare premisele în virtutea cărora se acționează în învățământul românesc actual sunt acelea concordante opiniei că creativitatea este educabilă și poate fi evaluată. De asemenea, pot fi utilizate strategii și metode stimulative ale creativității la toate nivelele învățământului formal.

Ca terminologie întâlnim, în literatura de specialitate, în vorbirea și presa cotidiană termeni mai mult sau mai puțin utilizați cu o rădăcină comună : creație, creatică, creatologie, creativitate. Originea lor este latinescul „creare”, care înseamnă a zamisli, a naște, a făuri, a crea, desemnând un proces, un act dinamic.

Creatologia este un termen propus pentru a denumi disciplina complexă care se ocupă de tehnicile, procesele și formele creației. Aceasta este știința despre creativitate, îmbrățișând și cunoștințele pe care le oferă diverse curente cum sunt brainstorming-ul în condițiile unei activități de grup și sinectica - rolul hotarator al inconștientului, care apare, prin metafore, în conștient, prin aceasta stimulându-se tot activitatea de grup.

Însă termenul de creativitate a fost fundamentat de J. Allport [1938]. El înlocuiește și include, pe baza unei interpretări științifice noi, vechii termeni de spirit inovator, inventivitate, talent, având accepțiuni diferite; desfășurare procesuală specifică, formațiune complexă de personalitate, interacțiune psihosocială, toate intervenind sincron și fiind generatoare de nou. Chiar dacă în ultimele cinci secole creativitatea a fost pusă în legătură numai cu artele frumoase, atribuită în exclusivitate geniului, definițiile ei conțin adesea un sens mistic.

În ultima vreme s-a impus termenul de „*creativizare a societății*”. Sintagma face apel la procesul de valorificare al potențialului creativ al tuturor indivizilor, în principal al generației tinere

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

incluse în procesul de învățământ științific, fiind recunoscut faptul că există tot atâtea moduri de creativitate câte activități omenești sunt. Deci poate fi aplicată cu success la toate disciplinele care alcătuiesc activități școlare, stabilindu-se faptul că „dispoziția de a crea care există în stare potențială la orice individ și la toate vârstele”. Tinând cont de faptul că alți autori printre care și Al. Roșca consider creativitatea ca o aptitudine general umană , de înzestrarea careia beneficiază toți oamenii, desigur într-o mai mică sau mai mare măsură , aptitudine care poate fi educată și potențată, putem spune cu mărinimie că se poate educa cu succes în sfera pedagogiei , culturii, moralei, chiar dacă profesorii înțeleg prin creativitate „în primul rand potențialul copiilor de a desfășura jocuri și activități care stimulează imaginația, inteligența, perspicacitatea, iar sociologii definind-o ca dispoziția de a face și de a recunoaște inovațiile apreciabile, fiecare dintre aceștia se completează. Jean Piaget interpretează creativitatea ca „o acomodare cu depășire” un rol bine determinat îl are școala, mediul socio-cultural, aici găsindu-se locul cel mai propice unde aceasta tendință naturală a creativității găsește condiții favorabile pentru a se exprima cu succes la aproape toate disciplinele, fiind o însușire complexă a personalității care implică, alături de componentele intelectuale pe cele afective, voluntare, caracteriale. Creativitatea se bazează pe operarea algoritmică dar se afirmă calitativ prin proceduri euristice de natură să depășească deprinderile intelectuale.

După cum reiese din cele relatate mai sus, cultivarea spiritului creativ constituie una din sarcinile școlii de azi când operațiile stereotipe sunt efectuate tot mai mult automatizat și asistate computerizat. Accesul elevilor la computer , care predispune de multe ori la apelarea la algoritmi limitativi , trebuie să fie completat de implicarea lor în activități care să-i oblige la o abordare creativă a rezolvării sarcinilor cu care se confruntă aceștia , indiferent de nivelul de complexitate și importanță al acestora.

În relația profesor-copil, trebuie avut în vedere de către profesor faptul că el -profesorul nu este autoritatea supremă și nici deținătorul răspunsului corect, el este de fapt, un facilitator care trebuie să-l ghideze pe copil către răspunsul căutat, fără să-i îngrădească dreptul la propria opinie ,de a descoperi lucruri noi, lasându-i libertatea de a greși , dreptul la independența de mișcare fizică, de ritm, de asimilare de cunoștințe.

Dezvoltarea creativității presupune realizarea a două acțiuni pedagogice complementare:

- a) *elaborarea unui model de educare a creativității;*
- b) *proiectarea unei învățări creative.*

Prima acțiune presupune valorificarea raportului funcțional existent între comportamentul creativ și flexibilitatea gândirii creatoare, iar obiectivele specifice ar fi stimularea gândirii creative prin sesizarea și rezolvarea unor situații-problemă din ce în ce mai complexe, dezvoltarea analizei, sintezei, generalizării, abstractizării, evaluării critice, activarea metodologiilor pedagogice necesare pentru cultivarea creativității.

Obiective concrete ar fi stimularea flexibilității gândirii, cultivarea gândirii divergente, dezvoltarea imaginației creatoare, valorificarea aptitudinilor speciale.

Proiectarea învățării creative interdisciplinare presupune anticiparea unor strategii manageriale aplicabile în timp și spațiu prin clasificarea scopului învățării creative la nivelul

interacțiunii existente între ele operativitatea intelectuală-performanța școlară-restructurarea permanentă a activității de predare-învățare-evaluare.

În condițiile învățării creative, cadrele didactice au următoarele sarcini:

- a) *să individualizeze fiecare secvență didactică prin diferite procedee de aprobare pentru a trezi sentimentul succesului , de încurajare a spontaneității, de stimulare, de amendare a superficialității;*
- b) *să creeze o atmosferă afectivă optimă necesară pentru anularea treptată a factorilor de blocaj teama, tensiune, frica, imitație;*
- c) *valorificarea psihologică deplină a comunicării profesor-elev.*

Stimularea creativității este imperios necesară atât pentru evoluția societății cât și pentru evoluția ființei umane.

Dacă ar fi să analizăm toate elementele care ar putea bloca creativitatea , am realiza faptul că trebuie întrunite o serie de exigențe, pentru ca un potențial creativ generos să devină o creativitate manifestă. Luând în calcul acest lucru, mulți psihologi și pedagogi apreciază că utilizand mijloace adecvate, la orice ființă umană normală, este imposibil să nu poată dezvolta un minimum de creativitate.

În consecință, orice copil indiferent de nivelul potențialului său creativ , trebuie să beneficieze de mijloace generate și speciale de stimulare a creativității.

O alta premisă este stimularea creativității încă din mica copilărie, asigurându-se acestuia inițiativa și independența intelectuală și de acțiune, libertatea de comunicare a copilului și dorința acestuia de a pune întrebări, de la care bineînțeles, așteaptă și răspunsuri clare și precise pentru nivelul lui de dezvoltare, în principiu, după caz. Pe acest fond al încurajării permanente, copilul dezvoltându-și încrederea în sine, care este necesară creației. Un indiciu al creativității constituindu-l în mare măsură obiectul preferat, datorită unei solicitări suplimentare a fondului motivațional și atitudinal.

Ceea ce face posibilă interdisciplinaritatea este mediul, care presupune o pregătire minuțioasă din partea adultului, în speță profesorul, mediul poate să educe în mod simbiotic, numai dacă este bine organizat , astfel încât să se ajungă la o finalitate a educației. Abordarea interdisciplinară a unor conținuturi care cuprind mai multe sfere ale cunoașterii asimilate la școală/gradiniță nu sunt foarte ușor de pus în practică, în spiritul interdisciplinarității, fiind nevoie de creativitate pentru procesul de cercetare, concepție și creare efectivă a materialelor didactice. Acesta fiind de fapt rolul profesorului, unul din principalele roluri de a înțelege legătura profundă dintre fiecare materie predată și viața de zi cu zi în context concret. Dascălul poate face uz și de alte mijloace predictive a creativității elevilor săi și anume capacitatea lor de a-și gestiona și ocupa timpul liber, preferințele pentru vestimentație, depășirea prin preocupări suplimentare sarcinile strict școlare, inflația de întrebări „de ce,, și „cum,, înclinația de a povesti despre descoperirile lor, curajul de a răspunde și de a încerca ceva nou, tendința de a desena în timp ce profesorul își predă lecția.

Totodată, așa cum arătam anterior, creativitatea nu este numai un dat, este și un construct dobândit prin educație. De aceea se pune problema formării comportamentului creativ prin

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

demersuri educative specifice , nu numai conexe actelor de învățare caracteristice disciplinelor de învățământ. Astfel, strâns legată de comportamentul creativ este și învățarea prin cooperare care dezvoltă respectul pentru diversitate, empatia, abilități sociale, absolut necesare manifestării comportamentului creativ. Printre acestea amintim; proiectul, linia valorilor, brainstorming-ul, sinectica, controversa academică, schema, cercetarea analogică etc.

Este de datoria profesorului, o datorie morală, de a promova la elevii săi spontaneitatea și inițiativa. Pentru acestea fiind nevoie de încurajare prin laudă a gândirii creative, a învățării din proprie inițiativă. Cu siguranță, activitatea la clasă ca disciplină, se instalează de la sine atunci când elevului i se aordă posibilitatea unui comportament relaxat creativ, dacă individualitatea sa și totodată unicitatea se pot manifesta în voie, astfel copilul să primească și să-și formeze totodată o privire de ansamblu a universului, ca o unitate dinamică în care totul se află în interdependență.

Elevii trebuie învățați și îndrumați să dobândească o gândire independentă, fără să fie determinați de grup, cu toleranța față de noile idei, capacitatea de a descoperi situații noi și de a găsi un mod de rezolvare a lor , precum și posibilitatea de a critica constructiv.

Bibliografie:

1. Bocoș M., *Cercetarea pedagogică. Suporturi teoretice și metodologice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2003;
2. Cerghit I., *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri, strategii*, Editura Aramis, București, 2003;
3. Crețu V., *Educație pentru drepturile copilului*, Editura Semne, București, 1999;
4. Cristea S., *Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994;
5. Dumitru I., Ungureanu C., *Elemente de pedagogie și psihologia educației*, Cartea Universitară, București, 2005;
6. Ilica A., *Metodologia cercetării experimentale*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2005;
7. Baban A., *Consiliere educațională*, Editura Ardealul, Cluj-Napoca, 2001;
8. Tiberiu D., Alina R., *Dimensiuni Psihologice ale Învățării*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2008.

VOCAȚIE ȘI MISIUNE

PREZENTAREA PROIECTULUI REGIONAL „CARTE FRUMOASĂ, CINSTE CUI TE CITEȘTE”

Înv. Buleteanu Iuliana
Liceul „George Țârnea” Băbeni, Vâlcea

*„Nu e alta mai frumoasă și de mai folos în viața omului
zăbavă, decât cetitul cărților”-Miron Costin*

Cartea este un prieten de nădejde. Îți e alături o viață, nu te judecă și este întotdeauna gata să îți ofere cu generozitate din comoara ei de înțelepciune, adunată cu sânge de-a lungul timpului. Războaie, dezastre sau epidemii nu au putut să îi stingă lumina. A trecut prin secole, fiind martorul tăcut al trecerii omului prin lume, cu înfrângeri și suferințe, cu biruințe și bucurii, iar în zilele noastre se încăpățânează să rămână cea mai importantă sursă de cultură, chiar dacă televizorul și computerul, în diferitele lor forme, îi fac o concurență acerbă.

Viața cărților e strâns legată de destinul omului. Atâta vreme cât el va exista pe pământ, cărțile vor fi „bornele” care îi vor delimita un spațiu al căutării de sens, al echilibrului interior și al curajului de a visa la o lume mai bună, așa că cel mai înțelept e să învățăm limbajul prieteniei cu ea, citind-o, *că nu e zăbavă mai frumoasă și mai de folos.*

În ceea ce privește scopul, la nivel macro: afirmarea nevoia societății actuale, excesiv digitalizate de a se întoarce la valorile ei clasice, propagate prin cărți tipărite, pentru cristalizarea propriei identități. La nivel micro: rezolvarea crizei de identitate culturală a populației școlare care nu își mai satisface prin lectură nevoia de intelectuală, morală și emoțională.

Obiectivele se focalizează pe formarea unor competențe de asimilare a informației și prezentarea ei într-o manieră creativă: dezvoltarea dragostei pentru lectură, stimularea expresivității și creativității copiilor, cultivarea sensibilității artistice a copiilor, descoperirea și dezvoltarea aptitudinilor plastice, valorificarea experienței pozitive a cadrelor didactice în abordarea lecturii.

Rezultatele așteptate și confirmate prin numărul de participanți și produsele realizate au fost analizate pe mai multe nivele: la nivelul individului: producerea unor schimbări atitudinale și comportamentale față de cultura cărții, ca mijloc de educație și autoeducație, materializate în creșterea numărului de cititori cu 30%, iar a cărților împrumutate cu 50%. La nivelul instituției școlare: un număr sporit de elevi înscriși în baza de date a bibliotecii din școală, ca cititori activi. La nivelul comunității: valorificarea exemplarelor de bună practică pentru crearea unei culturi a cărții ca mijloc de educare.

Activitățile realizate în decursul a cinci ani au fost variate și au acționat în direcție convergentă pentru a-i impulsiona pe elevi să citească mai mult, să iubească și să prețuiască orice carte, să fie mai creativi și mai întreprinzători. Sa acționat pe trei mari direcții care au reflectat principalele etape ale creației: asimilarea informației, reformularea informației și crearea unui produs original pe baza informațiilor asimilate.

Fiecare activitate (Anexa 1) are potențialul de a fi susținută în viitor prin mijloace proprii și cu ajutorul partenerilor noștri. După încheierea proiectului, activitățile propuse vor continua să fie realizate

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

și, unele dintre ele – concursurile, simpozionul, expozițiile tematice – extinse la nivelul județean și național. Prin aceasta ne propunem ca să extindem aria beneficiarilor direcți și indirecti care, la rândul lor pot aplica exemplele pozitive în comunitățile din care provin.

Anexa 1

ETAPA DE CREAȚIE	ACTIVITATEA	MODALITĂȚI DE EVALUARE
Asimilarea informației	<u><i>Caută o carte și dăruiește-o cu drag</i></u> Fiecare clasă participantă va primi provocarea să dăruiască 5-7 cărți noi și să realizeze un poster (A3) de prezentare a poveștii care stă în spatele activității lor (fotografii, mărturii, desene). Secțiuni: A) Afiș (predominant imagini); B) Fotoreportaj (articol sau eseu însoțite de imagini).	Realizarea unor expoziții tematice și pe autori, confecționarea de pliante și afișe.
Reformularea informației	<u><i>Citește cu mine și pășește în lumea copilăriei</i></u> Provocarea acestei etape o reprezintă realizarea unui material care să ilustreze în mod creativ o carte citită împreună cu un prieten sau cu un adult. Secțiuni: C) „În lumea basmelor” – individual: realizează machete într-o manieră cât mai originală, care să ilustreze lectura citită; D) „Cartea mea cu imagini” – individual: confecționează cărțile prin diferite modalități de expresie (desen, pictură, colaj, jurnal), care să ilustreze povești citite; E) „Sport ca la carte” – în grup: realizează într-un mod cât mai creativ o carte prin care să prezinti echipa favorită din școala/clasa ta (numele echipei, componența, valorile, regulile jocului, rezultatele obținute, imagini din meciuri și competiții).	Realizarea unei expoziții de machete și cărțile. Exemplele de bună practică vor fi publicate în revista și pe site-ul școlii.
Crearea unui produs original	<u><i>Scrie o carte cu mâna ta</i></u> Elevii participanți la concurs primesc provocarea de a realiza ei înșiși creații originale, poezii sau eseuri pe teme date. Pentru secțiunea „Din vârful peniței”, temele de reflecție sunt după cum urmează: „Scufița Roșie” de Frații Grimm (cls. I), „Pinocchio” de Carlo Collodi (cls. a II-a), „Heidi, fetița munților” de Johanna Spyri (cls. a III-a), „Cartea Junglei” de Rudyard Kipling (cls. a IV-a), „D-l Goe” de Ion L. Caragiale (cls. a V-a), „Recreația mare” de Mircea Sântimbreanu (cls. a VI-a), „Anii de ucenicie” de Mihail Sadoveanu (cls. a VII-a), „Cireșarii” de Constantin Chiriță (cls. a VIII-a). Secțiuni: F) „Din vârful peniței” – concurs de poezie pe baza unei lecturi citite; G) „Lectura și tehnologia în viața școlarului” – concurs de eseuri.	Produsele activității comune a elevilor cu părinții vor fi prezentate într-o carte, iar exemplele de bună practică vor fi publicate în revista și pe site-ul școlii.

UTILIZAREA CREATIVITĂȚII ÎN ÎNVĂȚAREA ȘTIINȚELOR

Prof. învă. preșcolar, Marinică Ana-Maria
Grădinița „Spiridușii”, București

Astăzi, învățământul din România ar putea beneficia în mod considerabil de recunoașterea și promovarea legăturii dintre educația științifică și creativitate.

Există o recunoaștere tot mai mare a capacităților copiilor mici și a importanței educației timpurii de a clădi pe experiența pe care o au deja copiii, de a promova cunoașterea și înțelegerea, abilitățile și atitudinile acestora.

Conform Curriculumului pentru învățământul preșcolar, științele se studiază în cadrul activităților comune (cu toți copiii) pe domenii experiențiale. În cadrul acestor activități, ca și cadre didactice realizăm observări directe prin ieșiri în aer liber în cazul studierii schimbărilor din natură sau prin observare concret intuitivă în cazul fructelor, legumelor, florilor de sezon, animalelor mici (câțel, pisică) sau insectelor. Alte abordări sunt observări după imagini sau după mulaje (corpul omenesc), vizionări power-point sau documentare. Ca și cadru didactic, am urmărit să îmi îmbunătățesc punctele slabe în ceea ce privește predarea științelor. Aceste puncte slabe au fost identificate ca fiind:

- ✚ cum învață copiii- Necesitatea utilizării unor mijloace mai atractive
- ✚ rolul educatoarei și cum înlesnește procesul de învățare al copilului- interactivitatea și participarea activă și cum mai poate fi ea îmbunătățită
- ✚ materialele și resursele cu care învață copiii- o mai mare varietate de modalități/medii care să stimuleze învățarea.

Mai jos voi prezenta câteva exemple din practica la grupă.

GERMINAREA GRÂULUI

Acest experiment a presupus îmbogățirea experienței copiilor și a cunoștințelor acestora în legătura cu mediul înconjurător: cum este ciclul de viață al unei plante, ce presupune o dezvoltare normală a acesteia, măsurarea evoluției de creștere.

„Povestea bobului de grâu”- povestirea educatoarei a făcut introducerea în tema și le-a stârnit interesul copiilor. Astfel le-am propus să planteze fiecare într-un recipient personalizat

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

boabe de grâu pe care să le îngrijească udându-le și să noteze/măsoare ritmul de creștere prin colorarea pe o fișă gradată.

Pentru a le facilita realizarea experimentului le-am explicat înainte de ce e important să monitorizeze cel puțin zilnic dacă graul are suficientă apă, cam ce cantitate de apă să toarne, de ce să nu fie foarte multă.

De asemenea le-am explicat cum să-și noteze evoluția creșterii prin colorarea pe fișa individuală a aceluiași fragment colorat de pe cartonașul atașat recipientului la care a ajuns marea majoritate a firelor de grâu.

Pentru experiment am folosit caserole transparente pentru a vedea și rădăcinile, două lingurițe de boabe de grâu, pământ, cartonașe colorate cu 11 linii de diferite culori, cartonase albe pe care să coloreze creșterea.

Experimentul s-a desfășurat pe parcursul a două săptămâni, în sala de grupă și la el au participat toți copii din grupă realizând individual sarcina. Evaluarea a constat în compararea rezultatelor între copiii.

Am integrat experimentul și cu educarea limbajului prin povestea folosită, dar și prin discuțiile ocazionale. De asemenea matematica a fost folosită pentru că am numărat câte linii colorate a crescut grâu. Am integrat și domeniul estetic și creativ prin folosirea tehnicii de colorare și am dezvoltat și spiritul de responsabilitate, grija pentru planta/mediu care țin de obiectivele domeniului educației pentru societate.

CE PLUTEȘTE ȘI CE NU?

Copiilor li s-au pus la dispoziție mai multe obiecte (nucă, castană, frunză, con de brad, ghindă, pară, măr, etc). Ei le-au analizat, pipăit, cântărit și pe baza acestei analize au făcut o estimare legată de capacitatea de a pluti a acestora. Fiecare copil și-a trecut pe tabel cu o șampilă, în dreptul numelui, opțiunea DA sau NU, indicată prin citire de educatoare. S-a realizat experimentul și copiii au putut constata care din acestea plutesc și care nu. La final au fost numărate răspunsurile corecte.

CUM SE FORMEAZĂ NORII?

În cadrul activității de cunoașterea mediului în care observam fenomene specifice anotimpului, am dorit să le prezint și vizual modul în care se produce condensul și apariția norilor. Astfel am utilizat un borcan în care am turnat apă caldă spre fierbinte, am încălzit pereții borcanului prin legănarea apei pentru a nu se forma condens și a împiedica vizualizarea. Am așezat capacul borcanului invers, nu ca și când l-aș fi înfiletat, iar pe capac am pus cuburi de gheață. Am așteptat câteva minute timp în care cei mici observau fenomenul din borcan. Am aruncat înăuntru borcanului un băț de chibrit aprins pentru a produce o reacție chimică ce face mult mai vizibil fenomenul. După 20 de secunde am retras capacul de pe borcan iar în aer s-a ridicat un nor.

CE SE ÎNTÂMPLĂ DACĂ PUI UN URSULEȚ HARIBO ÎN LICHID?

Copiii au experimentat modul în care se modifică structura unui obiect în funcție de mediu. Au măsurat prin conturare obiectul după care l-au lăsat în apa timp de 24 de ore pentru ca din nou să îl măsoare pentru a face diferența înainte /după.

CE SE ÎNTÂMPLĂ CU ZĂPADĂ CÂND O PUNEM ÎN APĂ CALDĂ?

În anotimpul iarna copiii sunt încântați să se joace cu zăpadă, să o manipuleze, să o observe. Mergând pe această idee am propus câteva experimente tip problematizare. I-am întrebat pe copii ce cred că se va întâmpla dacă punem zăpada în apă, unde se topește mai repede: în apă caldă sau rece? care bulgăr de zăpadă se topește mai repede: cel mare, cel mijlociu sau cel mic?, cât rămâne apă în pahar după ce se topește zăpada?

OBSERVAREA UNEI PLANTE ÎN MEDIUL NATURAL

Am ales spre studiere Narcisa și copiii au observat-o în decursul a 4 săptămâni. Pe această perioadă s-a urmărit măsurarea frunzelor, culorii ei, formei, tulpinii și a apariției florii dar și a legăturii dintre observarea vremii și evoluția plantei.

Ca și concluzie putem spune că în predarea și învățarea științelor o abordare mai creativă bazată pe curiozitate și pe investigare științifică ar fi benefică, fapt care implică, de exemplu, oferirea de oportunități copiilor să pună întrebări, să ia decizii și să fie în măsură să își asume riscuri, stimulându-le astfel creativitatea.

În acest context, creativitatea este direcționată către generarea și evaluarea ideilor și strategiilor în domeniul predării științelor. Consider că prin creativitate știința poate fi foarte atrăgătoare atât pentru adulți cât mai ales pentru copii. De altfel în cazul celor din urmă modul de înțelegere a unor fenomene sau proprietăți ale materiei din mediul înconjurător nici nu pot fi explicate și mai ales înțelese fără ajutorul creativității care transpune informația într-un “limbaj” ușor de asimilat.

BIBLIOGRAFIE:

1. Roxana Haiden, Filofteia Grama , Daniela Răileanu, Silvia Borțeanu , Rodica Brănișteanu, Silvia Breben, Mihaela Fulga , Eugenia Ignat, Liana Mânzu, Gabriela Necula, Irinela Nicolae, Carmela Popescu, 2008, București „Curriculum pentru învățământul preșcolar. Prezentare și explicitări”, Editura Didactică Publishing House.

TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI PROMOVAREA TRADIȚIILOR NAȚIONALE

-proiect interdisciplinar-

Prof. Cristina Andreescu
Liceul Tehnologic „Nikola Tesla”, București

Lumea în care trăim, bazată pe tehnologie, este o lume în care comunicarea virtuală a înlocuit în foarte mare măsură comunicarea directă. În special după Revoluția din 1989, am importat și promovăm multe tradiții occidentale în detrimentul celor naționale și tot mai mulți oameni –în special tineri –uită sau ignoră semnificația profundă a Sărbătorilor creștine și a tradițiilor românești.

Sa ne referim, de exemplu, la tradițiile Pascale.

Sărbătoarea Învierii Domnului, este, în lumea creștină, cea mai importantă celebrare a vieții și a victoriei asupra morții.

În acest context mi se pare imperios necesar să nu uităm și să re trăim an de an sensul profund al Sfintelor Paști. Putem face acest lucru, ca profesori și în școală, organizând diverse activități împreună cu elevii noștri.

În mod asemănător putem celebra atât tradițiile creștine strămoșești, cât și pe cele moderne, sărbătoarea națională a Marii Uniri de 1 decembrie, ziua educației, sărbătoarea Unirii din 24 ianuarie, nașterea marelui Eminescu, ziua copilului de 1 iunie, Dragobetele, etc.

Astfel vom onora tradițiile și cultura românească, iar copiii noștri le vor transmite mai departe copiilor lor.

Ca profesor de informatică, am creat, în ambele licee în care predau, cerc de informatică.

Cu prilejul marilor sărbători românești, organizez concurs de proiecte cu elevii. Astfel, ei descoperă faptul că pot utiliza calculatorul și, mai mult, programarea pe calculator, pentru a realiza aplicații legate de tradițiile românești.

Impactul este extraordinar. În primul rând, elevul descoperă astfel un mod concret de a aplica în viața de zi cu zi a tehnicilor de programare. În al doilea rând, studiază individual tradițiile românești și apoi prezintă colegilor, profesorilor și părinților ceea ce au descoperit în căutările lor.

Părinții elevilor noștri sunt mulțumiți constatând că și copiii lor învață lucruri utile și nu se înstrăinează de tradițiile străbune, ceea ce este extrem de important mai ales la vârsta adolescenței când tinerii au tendința de a se îndepărta de familii și a diminua comunicarea cu părinții.

Dintre variantele de software educațional, printre cele mai agreate de elevi sunt programele de învățare Java, Alice3 –la nivel de începător și Greenfoot –la nivel mediu-avansat.

Ambele programe permit crearea de animație în mod interactiv, utilizând instrucțiuni ale limbajului de programare Java. Acest limbaj este foarte căutat în prezent de marile companii deci elevii sunt interesați în mod deosebit să-l învețe pentru a-și asigura joburi bune în companii de renume, pe viitor. În plus, în ultimii ani se organizează la nivel național competiții de Java, inclusiv de programare în Alice.

Tradițiile românești și simbolurile pascale sau de Crăciun pot fi ușor incluse într-un joc sau într-o poveste, în care apar copii, ouă roșii, mieluși, Moș Crăciun și chiar chipuri de sfinți, imagini din icoane, simbolul crucii și așa mai departe. Practic, posibilitățile sunt infinite, totul depinde de creativitatea elevilor și de dorința lor de a-și exprima sentimentele, trăirile și cea ce au de comunicat celorlalți.

Aceste aplicații, odată realizate, pot fi văzute de oricine, pe orice calculator care are instalat softul respectiv și pot fi eventual convertite sub formă de produse media disponibile independent de platformă, deci care pot fi urmărite și fără softul respectiv.

Promovarea acestor produse realizate de elevi și a ideii de lucru mi se pare foarte utilă, mai ales pentru ca programele sunt disponibile pentru oricine, fiind oferite gratuit de către compania Oracle. În plus, programul Alice3 este accesibil practic de la orice vârstă, poate fi folosit la nivel de începător și de către elevi de școala pregătitoare.

Un alt mod, mai simplu, de a utiliza tehnologia pentru promovarea valorilor tradiționale, ce este accesibil oricărui profesor din orice școală, este realizarea de proiecte și aplicații în Word sau PowerPoint, acestea fiind obligatoriu în dotarea laboratorului de informatică al școlilor.

Pentru a utiliza în mod extins tehnologia, profesorul poate instala pe calculatoare alte programe, cu licență sau doar versiuni trial, pentru un interval de timp limitat –de regulă 30 de zile-timp în care le este suficient elevilor să se familiarizeze cu programul și să realizeze niște aplicații de bază. Un astfel de program foarte agreat de elevi este PhotoShop, de prelucrare a imaginilor. Poate fi instalat și un editor HTML, pentru crearea de mici web-sites, cum ar fi Dream Weaver. Sau poate fi folosită în același scop varianta gratuită oferită de Google, Sites.

În oricare dintre aceste situații, aplicația respectivă poate fi folosită pentru a crea proiecte legate de sărbătorile creștine și de tradițiile românești. Se pot organiza competiții tematice amicale în școală, între școli și licee.

Astfel elevii își pot însuși cunoștințe atât în domeniul tehnic cât și în domeniul culturii generale, prin aplicații interdisciplinare și transdisciplinare. Nu numai profesorii de informatică pot face acest lucru ci practic orice profesor modern care știe să utilizeze eficient calculatorul.

Prin aceste proiecte, elevii, învață să devină mai responsabili și mai creativi, devin conștienți de valoarea profundă a valorilor tradiționale și, astfel, învață să aprecieze cu adevărat corectitudinea, loialitatea, cinstea și onoarea, omenia și compasiunea, ce fac parte din însuși sufletul românesc.

Avem nevoie de cât mai multe astfel de activități, avem nevoie să depunem eforturi pentru a contracara efectele negative ale excesului de tehnologie, beneficiind în schimb de avantajele utilizării raționale a acesteia.

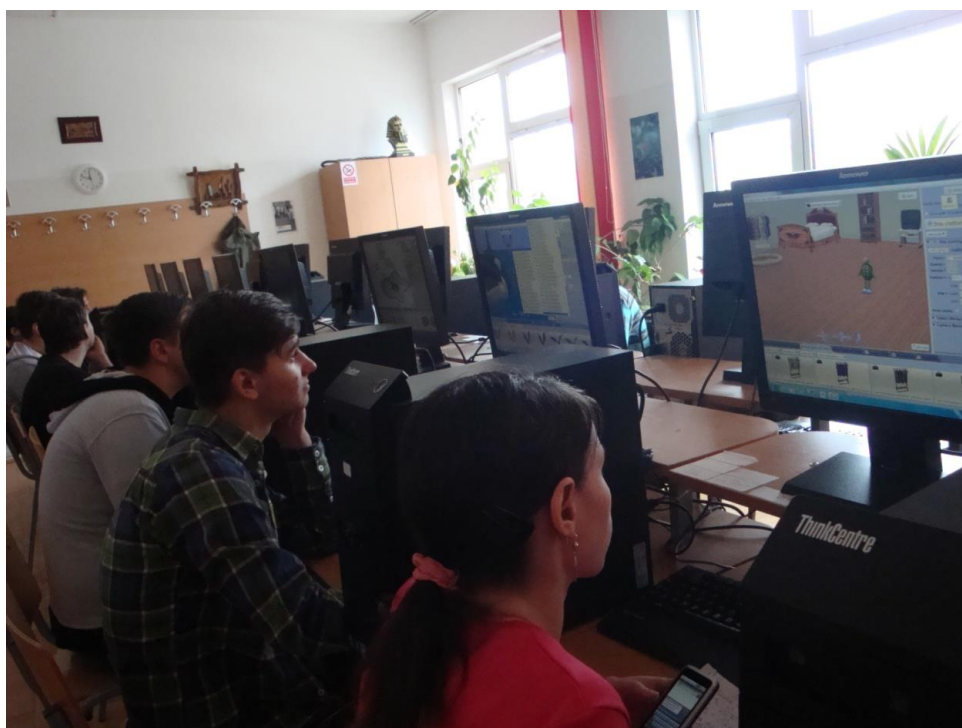
Proiectele realizate pe calculator pot fi foarte ușor distribuite și mediatizate, pot ajunge să fie văzute de foarte mulți oameni și astfel efectul lor crește exponențial.

La finalul activitatilor realizate de noi, premiem de fiecare dată elevii care au realizat cele mai interesante aplicații. Anul acesta am avut printre premianți o elevă cu dizabilități ce a obținut Premiul Special al Juriului. Premiile au fost decernate în cancelarie, în cadru festiv și am avut ca sponsor o companie IT care a oferit tuturor elevilor premii de participare și premianților produse IT

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

de calitate, respectiv tablete și boxe wireless. Eleva noastră, fericită, ne-a interpretat apoi câteva cântece legate de Sărbătoarea Paștilor.

Astfel, prin intermediul tehnologiei, putem regăsi împreună unitatea în spiritul tradițiilor naționale și putem să ne regăsim pe noi înșine în spiritul autentic românesc.

Proiect „Reciclează, CREEAZĂ, natura salvează!”

Prof. înv. Preșcolar, Gruia Annemary
Grădinița „Spiridușii”, București

„Reciclează, CREEAZĂ, natura salvează!” este un proiect inițiat de Grădinița „Spiridușii” București, finanțat de către Primăria Municipiului București prin PROEDUS CIVITAS, în cadrul Parteneriatului Civic pentru Educație.

Proiectul și-a propus stimularea creativității preșcolarilor astfel încât aceștia să se formeze ca persoane autonome și creative, să aplice deprinderile și abilitățile formate și consolidate în acest proiect și în restul activităților didactice, dar și în afara lor la grădiniță și acasă conștientizarea de către copii și părinți a influenței pe care acțiunile noastre le au asupra mediului înconjurător și a importanței păstrării unui mediu curat și sănătos, utilizării raționale a resurselor naturale și menținerii echilibrului ecologic, în vederea conservării naturii pentru generațiile următoare; dezvoltarea la copii a spiritului de responsabilitate față de natură.; stimularea unei atitudini pozitive față de mediu și comunitate și consolidarea de bune practici.

Partenerii unității de învățământ aplicante:

- ✓ Grădinița nr. 208 –sector 6,
- ✓ Grădinița nr. 209 –sector 6,
- ✓ Grădinița nr. 210 –sector 6,
- ✓ Grădinița "Paradisul Piticilor"- sector 6,
- ✓ Grădinița nr. 168 -sector 5,
- ✓ Grădinița "Peștișorul de aur"-sector 3,
- ✓ Grădinița nr. 256 -sector 2 și
- ✓ Școala Gimnazială "Uruguay"- sector 1.

Parteneri externi unităților de învățământ implicate în proiect, care participă la implementarea acestuia: Auchan Romania și firma SC. AZAZUM SRL

În continuare voi prezenta una din activitățile proiectului și anume: **Atelier de creație (părinți-copii-educatoare) "Ne jucăm, reciclăm, lucruri minunate noi creăm!"**

OBIECTIVE:

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE/2019

- ✚ folosirea creativă a materialelor reciclabile în realizarea unor lucrări practice;
- ✚ realizarea de obiecte utilitare sau cu caracter estetic/decorativ, utilizând materialele reciclabile colectate anterior;
- ✚ stimularea lucrului în echipă (părinte - copil - educatoare).

MATERIALE:

- ziare, suluri de hârtie igienică și prosoape de hârtie, lipici, hârtie glasată și creponată, nasturi, pungi de plastic, lingurițe de unică folosință, CD-uri, cofraje de ouă, peturi de 0,5 litri și 1litru , ață, lipici, tempera, pensule, capace de plastic, cârlige, flori naturale, pământ de flori, ciucurei multicolori, foarfece, pistol de lipit, cutii de lapte, bandă dublu adezivă, farfurii de carton, pene colorate, pahare de hârtie, sticlă, bețe de înghețată, paie de băut, bețe de frigărui, bidoane, etc.

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:

La începutul activității, cadrul didactic a facut o scurtă prezentare legată de proiect și obiectivele acestuia, punând accentul pe importanța reciclării deșeurilor, motivând cu imagini sugestive faptul că în urma prelucrării artistice a acestora se pot realiza obiecte utilitare și decorative deosebit de practice și frumoase. Se ofera astfel o alternativă viabilă consumerismului actual. Se propune părinților un îndemn motivational:

„În zilele de azi omenirea produce o cantitate mare de deșeuri. Aceste deșeuri se pot colecta și selecta. Prin deșeu înțelegem obiecte, materiale, produse ce nu se mai folosesc și se aruncă. În mare majoritate aceste obiecte, materiale se pot recicla. Din aceste materiale, produse, obiecte reciclate putem produce un nou produs. Noi, ca și cadre didactice avem puterea de învăța generațiile de astăzi să gândească altfel: să aibă grijă de mediul înconjurător, de Pământul pe care trăim. Putem să-i învățăm cum pot salva natura. Acest lucru îl putem realiza numai dacă mai întâi ne schimbăm propriul nostru comportament și alături de dumneavoastră, părinții, putem deveni pentru copii noștri un bun exemplu.”

S-a prezentat un Power Point cu imagini sugestive despre produse care pot fi realizate cu această ocazie. De asemenea, imaginile prezentate au fost și imprimate și oferite părinților ca inspirație pentru realizarea lucrărilor.

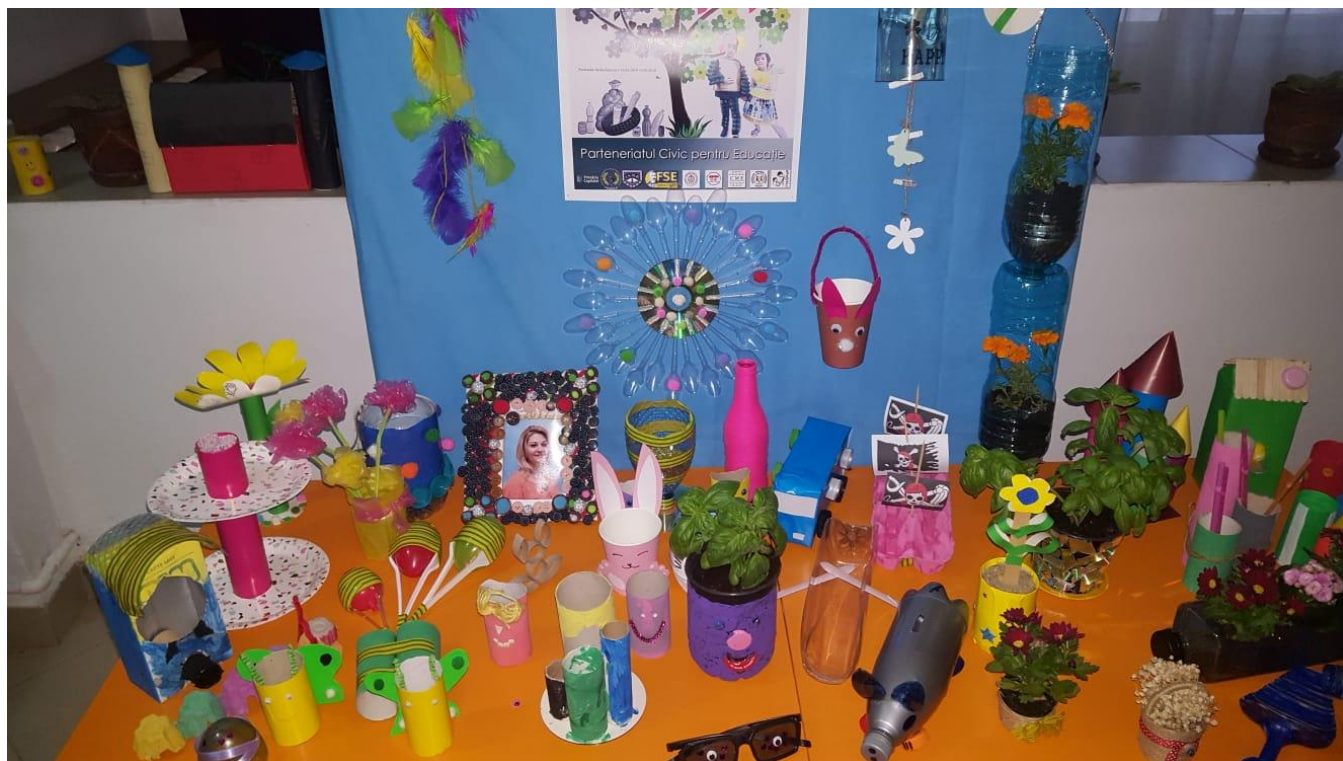
A urmat prezentarea materialelor colectate de la părinți și copii în zilele anterioare. Echipele formate din părinte-copil și-au ales o temă pe care au dorit să o realizeze și materialele necesare.

Timp de o oră și jumătate s-a derulat atelierul propriu-zis iar în urma acestuia au rezultat următoarele produse finale:

- ✚ ghivece de flori și vază decorativă din peturi,
- ✚ obiect decorativ realizat din lingurițe de plastic, cd și pompon colorat,
- ✚ suport de creioane și castel decorativ din suluri de hârtie igienică și prosop de hârtie,
- ✚ obiect decorativ realizat din pahar de carton, ață și fulgi coloratiș
- ✚ ramă de fotografie din carton ornat cu nasturi,
- ✚ coșuleț decorativ realizat din pahar de carton, sârmă jenila, hârtie glasată și pompon alb,
- ✚ căsuță pentru păsărele lucrată din cutie de lapte și bețe pentru înghețată,

REVISTA PROFEDU – NR. 7/SEPTEMBRIE /2019

- ✂ ghivece de flori ornate cu bucăți tăiate din cd-uri sau dvd-uri,
- ✂ jucărie automobil realizată din cutie de servetele, dopuri de plastic și hârtie glasată,
- ✂ maracase din lingurițe de plastic, ouă de plastic de la surprize kinder, orez, bandă adezivă colorată,
- ✂ vază cu flori ornamentală lucrată din sticlă de plastic, paie de băut și pungi de plastic,
- ✂ suport de fursecuri realizat din sul de la rola de prosop de hârtie, farfurii de carton și hârtie glasată,
- ✂ jucărie "Barcă de pirăți" realizată din cofraj de ou pictat, bețe de frigărui și hârtie cu imprimeu,
- ✂ obiect decorativ de atârnat realizat din sticlă, sfoară și traforaje de lemn,
- ✂ lopățele din bidoane decupate,
- ✂ jucărie purceluș realizată din sticlă de plastic pictată, dopuri de plastic,
- ✂ pahar decorative realizat din sticla de plastic și cd,
- ✂ fluturași decorative lucrați din suluri de hartie igienica pictați și din hârtie glasată,
- ✂ ghiveci de floare îmbrăcat în sfoară,
- ✂ vază de flori realizată din sticlă vopsită.

REVISTA PROFEDU

NR. 7

SEPTEMBRIE 2019

ISSN-2559 – 6950

www.profedu.ro